

Poština placana v gotovini.

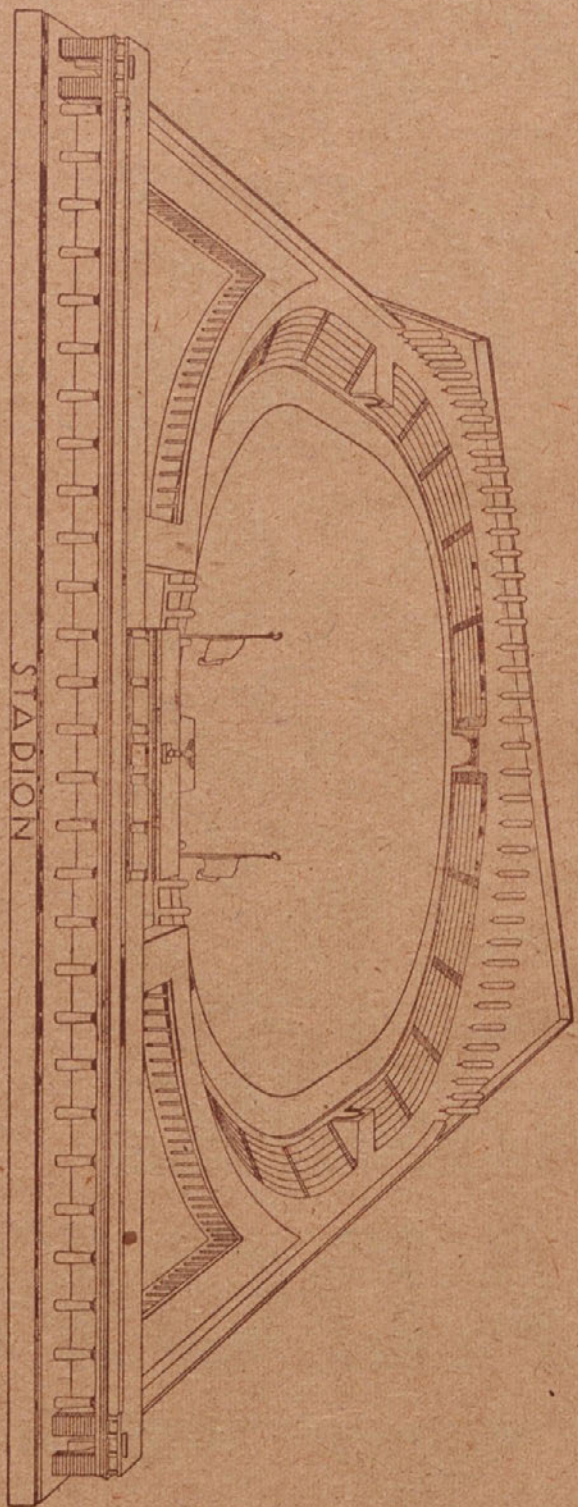

MLADOST

1926

Št. 10

STADION

LETNIK XIX

OKTOBER 1926

ŠTEVILKA 10

Govor sv. Očeta slovenskim Orlom, v avdijenci dne 3. septembra 1926.

Dobrodošli, ljubljeni sinovi iz Slovenije, ki ste prišli, da pozdravite namestnika Kristusovega tudi v imenu onih, ki bi Vas bili radi spremili, pa so morali ostati doma. Hvalimo Vašo sinovsko udanost in izražamo svoje veselje nad tem dokazom Vaše vere. Tu v Rimu, kjer je središče Cerkve in sedež njenega poglavarja, si počivite in okrepite še bolj svojo vero.

Vaša pot Vas bo vedla tudi v Assisi k sv. Frančišku. Pri njem se boste naučili duha odpovedi in samozatajevanja, duha molitve in ljubezni, duha, ki je v naših dneh prav zelo potreben, saj je temelj vsega krščanskega življenja in pot k neminljivemu, večnemu življenju.

S posebnim veseljem vidimo pred seboj Vašega častiljivega škofa, kot zastopnika episkopata, toliko Vaših duhovnikov in prav posebno številno vrsto Orlov, krepkih in vernih mladeničev. Ne moremo se — kakor nam srce želi — z vsakim izmed Vas osebno razgovoriti. Pa stopili smo k vsakemu izmed Vas, podali vsakemu roko in mu pogledali v oko. Tako smo z vsakim izmed Vas stopili osebno v stik in sklenili osebno znanje. Besede, katere Vam skupno govorimo, so vsakemu med Vami osebno govorjene, pa tudi tistim, katere tu v središču katoliške Cerkve zastopate.

Dobro nam je znano, kako globoko veren, dober in pošten je slovenski narod, kako zvesto se drži vere svojih očetov; vemo, kako stremite Vi vsi za tem, da si še bolj utrdite zaklade svete vere, ki so Vam v življenju tako zelo potrebni. Vemo, da tudi v Vaši domovini ne manjka nasprotnikov vere, ki stavljajo ovire in delajo težave verskemu življenju, da ne manjka razširjevalcev zmote in krivih naukov. Teh ovir ne morete premagati drugače, kakor s hrabrostjo vere in s krščansko velikodušnostjo. Da se usposobite za zmagovit boj zoper vse zmote in ovire krščanskega življenja, ste došli v Rim k poglavarju Cerkve. Tu ob čistih virih katoliške vere, v naročju dobre Matere Cerkve, se napijte apostolskega duha!

Vi, mladina, bodite doma med svojim ljudstvom apostoli, utrjujte in poglobujte od očetov podedovano vero in čednostno življenje. Apostoli molitve bodite pred vsem. To apostolstvo je najbolj lahko in vsakemu mogoče, obenem pa tako zelo potrebno, ker brez molitve na verskem polju

ni mogoče ničesar doseči. Bodite pa tudi apostoli zgleđa. S svojim lepim, vsem vidnim krščanskim življenjem kažite vsem, ki Vas vidijo, pot lepe in čiste, v veri zasidrane mladosti.

Poživljeni in utrjeni v veri in krščanski ljubezni se vrnite na svoje domove med svoje drage, nesite jim naš očetovski pozdrav in apostolski blagoslov, ki ga Vam hočemo zdaj podeliti.

Naš blagoslov velja Vam, ki ste tu navzoči: Vašemu vrlemu škofu in Vaši duhovščini, posebno pa Vam, ljubljeni sinovi Orli, in ne samo Vam, ki ste tu navzoči, marveč tudi vsem bratom, katere Vi zastopate in katerim želite nakloniti naš blagoslov.

Blagoslavljamo Vaše stariše in Vaše družine, posebno blagoslavljamo nedolžne otroke Vaše in Vašo mladino. S prav toplim srcem blagoslavljamo vse Vaše bolnike in hirajoče, ki v svojem trpljenju še posebno potrebujejo moči vere in milosti božje.

Naš blagoslov naj se razlije nad vse Vaše krščanske organizacije, nad mladeniške in dekliške, nad stanovske in prosvetne, skratka nad celo Vašo katoliško akcijo, nad ves Vaš narod slovenski. Ta blagoslov naj Vam zagotovi božjo pomoč za uspešno in stanovitno delo v čast božjo in v večni blagor Vašega ljudstva.

Dr. Marko Natlačen:

Zakaj ni bilo rimskih tekem?

Točnega in jasnega odgovora na to vprašanje ne moremo dati, ker ga ne vemo. Navesti moremo le dejstva, kolikor so nam znana.

Naš odhod k tekmam v Rim iz Ljubljane je bil določen za torek 31. avgusta. V nedeljo dne 29. avgusta dopoldne pa smo prejeli iz Rima od F. A. S. C. I. (Federazione Associazione Sportiva Cattolica Italiana) brzojavko, ki se glasi: »Mednarodne tekme so po cerkveni oblasti prepovedane.«

Ta vest nam je prišla tako nepričakovano, da v njeno resničnost sploh nismo mogli verjeti. Prišla je ob času, ko smo bili že pripravljeni, da odpotujemo in ko so morali biti udeleženci iz oddaljenejših držav že na poti v Rim. Toliko priprav, taki napor, stroški — zadnji trenutek, ko bi morali dozoreti sadovi ogromnega dela, pa naj bi bila cela prireditev prepovedana po cerkveni oblasti, ki je, kolikor smo mogli zasledovati, izkazovala nameravani prireditvi največjo naklonjenost! Uverjeni smo bili, da je brzojavka grda spletkina in niti za hip nismo pomišljali: mi gremo v Rim!

V tem zmislu smo v Rim tudi odgovorili.

Dne 31. avgusta, tik pred odhodom iz Ljubljane, smo prejeli iz Rima še drugo brzojavko, s katero je bila sporočena nam prepoved mednarodnih tekem potrjena.

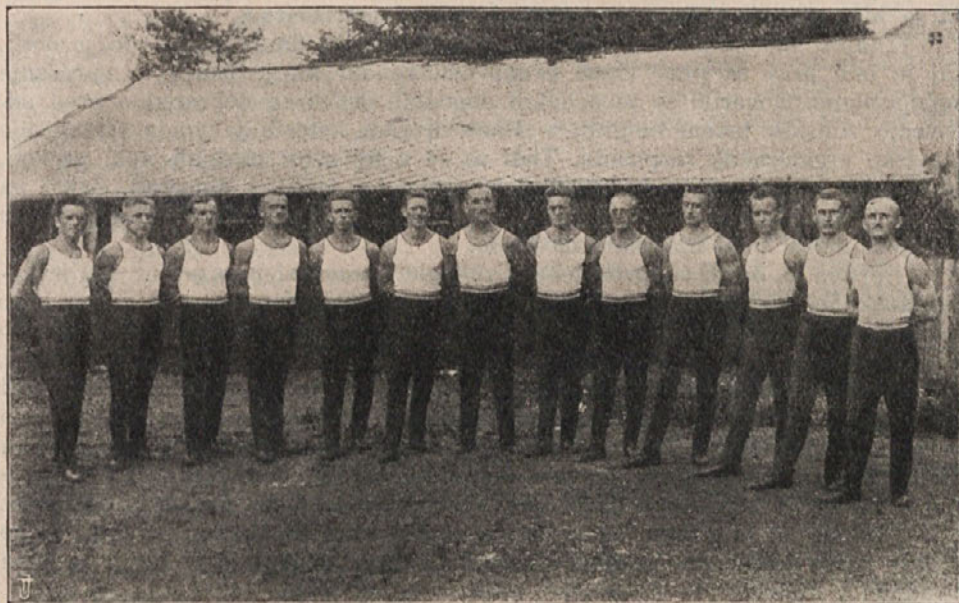
Istočasno se nam je dostavila brzojavka švicarske telovadne organizacije, s katero so nas Švicarji obvestili, da so prejeli iz Rima brzojavno obvestilo o prepovedi tekem, da pa njihova organizacija odide kljub temu k tekmam v Rim; obenem nas v brzojavki Švicarji sprašujejo, kaj storimo mi. Seveda je bil naš odgovor, da tudi mi odpotujemo po programu.

Da so torej tekme v resnici prepovedane, o tem nismo mogli več dalje dvomiti. Glede na brzojavko Švicarjev in ker smo morali računati s tem, da je večji del organizacij, ki so se nameravale udeležiti rimskih tekem, že na poti v Rim, pa smo kljub temu še upali doseči, da se prepoved prekliče in da se došlim tekmovalcem tekmovanje omogoči. Sicer pa že do vseh podrobnosti pripravljenega zleta v Rim v tem trenutku tudi nismo mogli več odpovedati. Zletniki iz vseh delov naše države so bili že na potu; imeli smo tudi že gotovih

izdatkov za približno 200.000 Din, kajti plačali smo že svoj posebni vlak, plačali smo tudi že primeroma velike vsote kot predujme za hrano v Fiesole pri Firenzi, v Rimu, Assisiju in na Lidu. Nismo mogli riskirati, da te zneske morda v celoti izgubimo.

Med potjo v Rim smo dobili na nabrežinski postaji v roko tržaški »Il Piccolo«, kjer smo čitali iz vatikanskega uradnega glasila »Osservatore Romano« povzeto kratko poročilo:

»Po neprijetnih dogodkih, ki so se nedavno odigrali, je smatrala cerkvena oblast, da bi ne bilo pametno, da bi se zbirale iz mnogih mest Italije in tudi iz inozemstva vrste katoliških mladeničev-telovadcev in je zato odpovedala mednarodne in sportne tekme med katoliškimi zvezami Evrope, ki bi se imele vršiti v Rimu od 3. do 6. septembra.«

**Vrsta Jugoslovanske Orlovske zveze,
sestavljena iz slovenskih Orlov za mednarodne tekme v Rimu.**

(Od leve na desno stoje: Hvale, Petrič, Kermavner, Tomšič, Bregant, Lojk, Kos (vodja), Pokorn, Varšek, Trilar, Ulaga, Jereb, Ahačič.)

Prišedši v Rim smo takoj iskali stikov z rimskim pripravljalnimi odborom, da pridemo čimprej do jasnega, je li odpoved tekem v resnici definitivna in nespremenljiva in kateri stvarni razlogi so bili za odpoved tekem merodajni.

V četrtek dne 2. septembra dopoldne sem se zgledil v pisarni rimskega Comitato organizzatore. Tu se mi je povedalo na nedvoumen način, da je odpoved tekem definitivna in da se na tej odpovedi ne da pod nobenim pogojem nič spremeniti.

Opozarjal sem na to, da pridejo vsekako razen nas v Rim tudi tekmovalci nekaterih drugih narodnosti. Dobil sem odgovor, da o tem pri Comitato organizzatore ni ničesar znano in da so mnenja, da druge narodnosti ostanejo doma. Predočil sem vsebino brzojavke, ki smo jo dobili od Švicarjev, a reklo se mi je, da Comitato organizzatore tudi o tem nič ne ve, da nameravajo Švicarji kljub odpovedi priti v Rim.

V nadaljnjem razgovoru sem predvsem skušal zvedeti, kakšni so bili prav za prav razlogi in nagibi, da so se tekme odpovedale. V tem pogledu pa nisem mogel zvedeti prav ničesar gotovega. Gospodje od Comitato organizzatore so se

sklicevali zgolj na gori doslovno navedeno oficijelno besedilo, ki je bilo objavljeno v »Osservatore Romano« in na moje ponovne opazke, da v tem besedilu ne najdem nikakih konkretnih dejstev, ki naj bi bila oblast dovedla do tako dalekosežne odredbe, se mi je samo nekako pomenljivo reklo: »So pač višji politični oziri!«

Kakšni naj bi bili ti višji politični oziri, o tem nisem mogel zvedeti ničesar. Pač pa sem iz celotnega razgovora dobil dva vtisa:

1. Da je bilo gospodom od Comitato organizatore moje intenzivno povpraševanje po razlogih odpovedi tekem neprijetno, vsled česar se je tudi naš razgovor dokaj hitro zaključil;

2. da se gospodje od Comitato organizatore niso radi odpovedi napram meni niti najmanj razburjali ali kazali radi tega kako nevoljo ali vznemirjenje, da je bilo marveč njihovo razpoloženje naravnost izborna.

Tudi v naslednjih dneh sem se mnogo trudil, da bi prišel do jasnosti, kaj je bilo prav za prav vzrok prepovedi, vendar mi je ostalo to vprašanje nepojasnjeno. Govorilo se je o nekih dogodkih, ki so se neposredno pred odpovedjo rimskih tekem odigrali v Mantovi, radi katerih je vlada tamkajšnjo skavtsko organizacijo razpustila. Tudi so se v tej zvezi navajali neki pretepi, do katerih je prišlo med katoliškimi telovadci ter fašisti v Macerati. Zakaj pa naj bi ti dogodki povzročili odpoved oziroma prepoved rimskih tekem, o tem si nisem mogel priti niti malo na jasno.

Dejstvo je, da je odpoved tekem vplivala naravnost porazno na vse izvenitalijanske telovadne organizacije, ki so se nameravale teh tekem udeležiti in ki so večinoma v ta namen kljub brzjavnim odpovedi tekem tudi dospele v Rim, čeravno o tem gospodje pri Comitato organizatore napram meni niso hoteli nič vedeti.

Nadaljnje dejstvo, ki ga je vredno poudariti, je še, da se je radi odpovedi tekem vnela huda polemika tudi med katoliškimi listi Italije same in za presojo zadeve značilna se mi zdi okolnost, s katero skuša oficijelno glasilo Fascija (Federazione Associazione Sportiva Cattolica Italiana) v svojem glasilu »Stadium« z dne 23. septembra 1926 opravičiti odpoved tekem, ko pravi doslovno:

»Tekme so bile odpovedane iz že znanih nagibov in radi strahu, da ne bi bile mase telovadcev nadlegovane (molestate) med potjo v Italiji in med bivanjem v Rimu.«

To in vse drugo, kar smo videli in slišali, nas utrjuje v prepričanju, da so bili naši vtisi, ki smo jih gori izrazili, pravilni.

Pripis. Zanimivo je, kar poroča o zadevi solnograška »Katholische Kirchenzeitung« z dne 16. septembra t. l.:

»Odpovedana katoliška telovadna prirediteljev. V dneh 3. do 6. septembra bi se imela vršiti na vatikanskih sportnih prostorih, tako rekoč torej pred očmi papeževimi, velika mednarodna telovadna prirediteljev. Medtem pa je bil v Macerati pri Loreto od fašistov napaden in razbit kongres katoliških akademikov. Italijansko časopisje se sicer — vsekakor na vladno odredbo — o tem mučnem incidentu zavija v skrivnostni molk, toda po ustnih poročilih, ki so došla v Rim in so bila od tam sporočena n. pr. v Berlin, je bilo baje 15 katoliških dijakov z več ali manj težkimi poškodbami prepeljanih v bolnico. Težko ranjeni dominikanski pater Iberti je bil baje v brezupnem stanju. Profesor p. Cordovani se je mogel rešiti samo s tem, da je popustil svojo redovno obleko, ki so jo potem razgrajči nosili vso raztrgano okoli po mestu kot trofejo. Škof iz Macerate je v zadnji sili zbežal iz zborovalnega poslopja skozi stranski izhod. — Ker je policijski prefekt izjavil, da ne more garantirati, da se ne bi še nadaljnji napadi ponovili, so se katoliške dijaške zveze takoj odpeljale v Assisi, da bi tam svoja zborovanja nadaljevale in završile. — Sv. oče je, obveščen o teh dogodkih, izvajal iz tega posledice in odpovedal, v veliko neljubost rimskim vladnim krogom, vso telovadno prirediteljev. Katoliška »Deutsche Jugendkraft«, ki je bila baš na tem, da odpotuje v Rim, je pot nadaljevala, pa je naredila iz pota romanje; imela je potem tudi advijenco pri papežu in bila od njega odlikovana z veliko bronasto papeško medaljo. — V Macerato je poslala vlada posebnega komisarja, ki naj bi izvršil strogo preiskavo in storilce kaznoval.«

Beležimo doslovno notico v delno izpopolnjenje gornjega članka — a z rezervo. — Uredništvo.

Orli na grobu sv. Alojzija.

Bilo je čemerno jesensko jutro, ko smo korakali iz zavoda sv. Jožefa za Vatikanom preko Tibere proti cerkvi sv. Ignacija. Dolga, rdeča in siva in živa vrsta slovenskih Orlov! Bilo je ukazano, naj nastopijo v krojih vsaj zadnji dan bivanja v Rimu. In zgodilo se je — na veliko radost vseh! Krepko je donek korak po kamenitih rimskih, tistikrat še zaspanih ulicah. Še krepkeje je kipela pesem. Kipela, da so se okna odpirala na levo in desno in se je zgodnji pridnosti in lepi pesmi in pisani vrsti čudil Rimljan.

Baš se je med bliskom in gromom vžil dež, ko je ob 7. uri dospela vrsta pred cerkev, kjer počiva truplo sv. Alojzija — zaščitnika in vzornika tudi orlovske mladine. Zares lepa je ta cerkev! Ravno letos je minilo 300 let, kar so jo začeli zidati jezuiti, potem ko je bil njihov oče sv. Ignacij proglašen svetnikom. Mogočno stavbo je znotraj krasno poslikal slavni jezuitski umetnik Pozzo. Na desni v prečni ladji je grob sv. Alojzija. Tam je središče cerkve, in tja je vleklo tudi nas. Ker tja vleče vsakogar, domačina in tujca, tako da grob sv. Alojzija ni nikdar zapuščen.

S posebnimi čuvstvi in z zbrano pobožnostjo smo obkolili razsvetljeni oltar. Zagledali smo se v krasno krsto, ki nosi dragoceno telo milega nam svetnika, zazrli v oltarni relief iz kararskega marmorja: angeli spremljajo sv. Alojzija v nebesa, izraz nepopisne blaženosti je razlit v svetnikov obraz. Krsta pod oltarno mizo, na kateri se mašuje in nad katero je shranjeno sv. Reš. Telo, je okrašena z lilijami in rožami; srebrna srca, zlata krona in knežji grb leži ob njej. Človek gleda in premišljuje, misli se mu kar same pletó in mu silijo v spomin vse, kar je kdaj slišal o angelskem mladeniču. Lilije mu pripovedujejo in obnavljajo v spominu, kako je Alojzij v Firenci kot devetletni deček obtjubil nedolžnost pred Marijinim oltarjem. Rože mu govore o ljubezni do Jezusa in Marije, od katerih se je tako težko ločil, ko je na večer odhajal k počitku. Srebrna srca, ki so pahnjena na stran, govore, kako ga svet s svojo hinavščino in priliznenostjo ni mogel premotiti. Lahko je zavreči srečo srca njemu, ki mu je žarelo nasproti zlato srce nebeške Matere. Zlata krona, ki leži poleg, je jasna priča, da Alojzij ni maral svetne časti in veličastva; zavrženi knežji grb pripoveduje, da je Alojzij slekel kneza in oblekel redovnika.

Iz teh misli nas je vzdramil naš presvetli vladika dr. Anton B. Jeglič, ko nam je izpred groba izpregovoril tople besede. Tako neprisiljene so bile, tako v naše misli spadajoče so se nam zdele, da so nas objele s posebno silo. Vabil nas je v ognjeviti besedah, naj po zgledu angelsko čistega mladeniča živimo in naj ga v treh temeljnih točkah skušamo posneti. Čistost, zatajevanje samega sebe in pokorščina do predpostavljenih so glavne poteze Alojzijevega življenja. Vse to je pa tudi cilj, ki naj bi šla za njim vsa naša mladina. In zlasti Orli, ki so si na poseben način izbrali njega za svojega zaščitnika in vzornika.

Po kratkem govoru so pa v motno temo žarnice zagorele in orgle zabučale. V očeh vseh je zaskolelo, ko se je pod širni svod dvignila mila slovenska pesem:

O poglej, Alojzij mili,
iz nebes višav na nas!

Mogočni refren pesmi:

Naj tvoj zgled nas osrčuje,
da živimo kakor ti!

nas je v nemal in ogreval bolj in bolj. Pesmi je sledila druga in tretja in še katera. Med sv. mašo je veliko članov pristopilo k mizi Gospodovi.

Po opravljeni pobožnosti smo šli še gori v sobo, kjer je živel svetnik. Po strmih stopnicah se pride mimo prvotne kapelice Marijinih družb v njegovo sobo, ki je izpremenjena v krasno kapelico. Tukaj je živel in se usavrševal v svetnika naš Alojzij. Vse spominja nanj: soba, vrata, okno, knjige, obleka, slike. Vidi se tudi krsta, v kateri je bil svetnik prvotno pokopan.

Po obisku sobe smo se vrnili. Tako smo se poklonili sv. Alojziju, našemu orlovskega patronu, in se mu oddolžili tudi za 200 letni jubilej njegove proglasitve svetnikom.

Tone:

Telovadni spomin na Rim.

Tik ob desni strani kolonade sv. Petra v Rimu, kjer teče skozi obzidje starega branilnega zidu tram, je rimskim romarjem dobro znani ristorante »Trent'uno«. Še precej bujno poganja trta ob njegovi steni in tvori s svojimi izrastki gosto streho, v katere senci se da prijetno sedeti.

Sem smo se zatekli pred pekočim solncem po službi božji v beatifikacijski kapeli v nedeljo 5. septembra, pili limonado in pisali razglednice. Bil je tam Tone iz Verda, jeseniška brata, ekonomski Jože iz Djakova in na častnem mestu brat Marko, ki je imel toliko dela s podpisovanjem, da mu je pot curkoma lil raz čelo.

Tone iz Verda je mrko zrl predse, deloma vsled vročine, deloma vsled pritajene jeze radi odpovedanega tekmovanja. Ta njegova slaba volja je sugestivno prehajala tudi na nas druge, tako da je ležalo na nas kot mora. Vedno veseli Joža nam pomaga iz zadrege in pravi: »Danes popoldne v Ostijo, v morje, pa bo zopet dobro!«

Rečeno, storjeno! Tram nas odpelje iz centra na periferijo, skozi vrata sv. Pavla, tik ob piramidi Kaja Cestija, do novozgrajenega kolodvora električne železnice, ki pelje v Ostijo.

Campagna, po kateri teče ta železnica, ki jo je zgradil pred par leti rimski diktator, hoteč napraviti s tem prvi korak do uresničenja še starorimskega načrta: zvezati Rim vsled bližnje morske obale z Ostijo, ki je samo 21 km oddaljena od večnega mesta — ta izsušena, zapuščena in neskončno pusta Campagna je dobila s to novo prometno zvezo vendar malo jasnejše in obljudenejšee lice. Prijetna je ta voznja brez dima in brez prahu in prijazni moj sosed v kupeju, uradnik na rimski kvesturi, mi z italijansko zgovornostjo poveličuje diktatorja, gospodarja današnje Italije, na čigar inicijativo je stekla ta proga: govori mi o njegovih bodočih načrtih in mi ga riše kot moža silne, brezprimerne energije, kot odrešitelja domovine, ki je dvignil Italijo, on, preprost učitelj, do takega ugleda, kakršnega ji niso mogli dati vsi njeni prejšnji kralji in vlade od časa imperatorjev sem.

»Poglejte, kako rastejo iz te stepe prijazni kmečki domovi, kako zeleni že na posameznih mestih izsušena Campagna, kako tečejo in se vežejo med seboj jarki, ki odvajajo močvirno vodo in z njo malarijo. Verjemite mi, da bo po diktatorjevem načrtu, preden mine deset let, ozelenela ta žalostna puštinja in nudila Rimljanom prijetna letovišča. Tam na desni se raztezajo kraljeva levišča, v katerih z neizprosno strogostjo vzdržujejo red kraljevi lovci. Vlada daje naseljenikom v Campagni brezplačno zemljišča, dovoljuje jim brezobrestne stavbne kredite in vsakemu posebej letno veliko porcijo kinina.«

Vlak postoji v »Ostia-scavi«, mali postajici sredi valovitega terena, na čigar višinah vidiš razmeroma dobro ohranjene pomnike starorimske kulture, posamezne samevajoče stebre z odbitimi kapitoli in tu pa tam sanjavo pinijo, ki strmi v zamočvirjeno goličavo.

Še par kilometrov in že izstopimo v Ostiji. Čisto moderna je. Nič ne vidiš citadel, raz katere so pogumni branilci Leona IV. branili morsko obal pred vpadi Saracenov. Današnja Ostija se s prav amerikansko naglico razvija in smer njenih stavb gre proti Rimu. Ne vidiš ga še, a slišiš ga, kako udarja morje s svojimi valovi ob obal, čisto zložno in peščeno. Ko se izviješ iz glavne ceste do obrežne promenade, ti zagrinjajo razgled na morje v naglici zgrajena kopalniška poslopja, sredi med njimi moderna kopalniška stavba iz cementa, ki je bila za nas izletnike skoro premoderna in gotovo tudi predraga, tako da smo se odločili za tretji, cenejši »stabilimento bagni« na desni strani. Šli smo kar vsi skupaj v eno kabino, to je bilo ceneje in skupaj smo bili, kot povsod in vedno na tem romanju. Zunaj na mivki so kričali otroci in rimske signore so se udobno solnčile, vsaka poleg sebe majhen, modern solnčnik in neizbežni cestino s prigrizkom.

Tone iz Verda gre prvi po hodniku in se dvigne tik nad stopnicami na ograji v vzorno stojo, iz te pa skoči v elegantni raznožki kake štiri metre globoko doli v mivko. »Vedi, vedi, che salto!« (Poglej, poglej, kakšen skok!) je zašustelo med kopalci. Temu zgledu so takoj sledile še stoje ostalih izletnikov: jeseniških dvojčkov in ekonoma. Tonetu iz Verda je kar odleglo in ravno tako tudi vsem ostalim, za tekmo ogoljufanim in iz same objestnosti se je verdski junak zakopal v mivko, da je iz nje gledalo samo par zadovoljnih oči, tako da smo točno sledili tudi temu njegovemu zgledu. Potem pa: »Pozor! pet korakov razdalje« in na »tri« smo zdirjali v slane morske valove, ki so nas čisto zagnili in iz katerih smo se dvignili pihajoč in prskajoč, da izpihamo iz nosnic in iz ust vodo, ki je bila v resnici zelo »svana«, kakor nam je hitel zatrjevati jeseniški Joža. Skakali smo čez valove, ki so si v vedno enakih presledkih sledili v dvameterski višini in rajali smo po topli vodi, da je bilo veselje. Naenkrat pogrešimo ekonoma, ki se pa kmalu zopet pojavi in hiti pripovedovati, da so v drugem, sosednem kopalnišču postavljeni drog in krogi. Novica je bila sprejeta z navdušenjem in v teku smo bili preko plitvine pri orodju. Magnezijo nam je nadomestil precejšen kos pudra, ki ga je z veliko iznajdljivostjo, hitrostjo in s tržaškim dialektom preskrbel verdski Tone. Morali bi jih videti, s kako vztrajnostjo so se vrstili na drogu ti naši fantje. Ker je bil drog prav dober, so bile tudi vaje temu primerne in od zadoščenja, da se zopet malo lahko razgibljejo, so fantom žarela lica in je postajal krog gledalcev tega improviziranega nastopa vedno ožji. Tekom pol ure je bilo kopalnišče zasedeno in se nam je lastnik hitel zahvaljevati, da smo mu s to improvizacijo nehote napolnili kopalnišče in blagajno. Med gledalci sta bila tudi dva člana »Deutsche Jugendkraft«, dva Bavarca, ki sta nam ponovno zatrjevala, da nista pričakovala od strani jugoslovanskih tovarišev take pripravljenosti. Vsaki vaji, ki so bile v resnici višinske in izvedene z eleganco, so kopalci odkritosrčno vzklikali, motreč z nekim posebnim izrazom v obrazu naše ogorele, mišičaste in vsaj za glavo od njih večje postave. Ko se nas je pričela lotevati utrujenost, smo si komaj mogli napraviti pot skozi kordon gledalcev. V prvotnem kopalnišču sta se vrhu vsega jela poskušati v rokoborbi atletski Jeseničan in hudo mušni ekonom in dasiravno se je vršila ta »strašna« borba bolj »po domače«, tudi tu ni manjkalo vnetih gledalcev, ki so, kot je bilo videti, v Rimu silno poceni in zelo radovedni.

V čisto drugačnem razpoloženju in pojoč smo se vračali zvečer v rimski prah, kjer se vzlic svoji trdoti drobi travertin in kjer počasi, pa sigurno razpada

vse ono, česar niso mogla izgrizti tisočletja in kjer se dviga in kraljuje Ona, katero je ustanovila Večna Resnica, ki jo je postavila na nezdroljivo skalo in kateri zob časa ni mogel in ne more škodovati.

Dostavek. Prav tako je žela občudovanje slučajno improvizirana težka atletika naše vrste v kopališču na Tiberi ob Angelskem gradu. Sv. oče se je tako zanimal za naše telovadce, da mu je škof dr. Jeglič poklonil zbirko 50 slik, ki predstavljajo gibe in vaje tekmovalne vrste. Te slike prinese polagoma tudi »Mladost«. — Uredništvo.

Iz vaj za rimske mednarodne tekme.

Raznoška iz veletoča naprej (br. Kermavner).

Premet nazaj v predkolebu (br. Varšek).

Brat Janez:

Rimski mozaik.

Med brati.

Ne boj se, da ostanem na meji, kakor brat Nardžič na Jesenicah in o tem napišem cel roman. Mi smo preveč nestrpni in v jutro hočemo že izstopiti v solnčni Firenzi, daleč doli ob zelenem Arno.

Zato samo pozdrav z roko ponosni Vrhniki, ki se nam vsa v solncu smeji skozi smrečje. Pravkar je oddala nič manj ponosno število izletnikov.

»Elita,« — si pomežikujemo, radujoč se vesele družbe. Pogled nam je še vedno preko goščave na gričku sv. Trojice. Novodošli potnik opazi in oznani s široko gesto:

»Največji kraj v Sloveniji!«

Smeje ga gledamo. »Kaj,« se huduje prišlec. »Vrhnika je največji naš kraj, saj je 14 km dolga.«

»Ni hudirjal«, ugovarja Korel, »kdaj pa ste jo tako raztegnili?«...

A' že ju ne slišimo več. Vlak brzi v ostrem diru proti Logatcu. Šklepet koles kleplje hitreje in hitreje v kraški svet. Dobra volja raste z vsako minuto in objema

vso družbo. Smeh, vzkliki in pozdravi se mešajo v pesem za poskušnjo. Jasna modrina neba je vsa prosojna in čudovito globoka. Obrisi gora so ostro začrtani na obzorje kakor na sliki. Levo in desno temno zelenje gazda, le v globelih čepi prosojna meglica, ki oznanja prihajajočo jesen. Odrpta okna love trpki vonj svežega zelenja in smole v naša pljuča. — Zadržana in prašna Ljubljana je pozabljena, naše misli hite za solncem, ki počasi krmari v zapad. Znanci se iščejo in hrupno pozdravljajo, v očeh je radost, zelenje gazda in modrina neba.

Komaj kdo zapazi, da smo že pod italijansko trikoloro. Pokojno snivajo gozdovi, solnce jim poljublja zelenje, da nič ne opazimo, kako so se v to dedno našo zemljo zagrebli grabežljivi prsti pohlepnega soseda. — Pastirček, droben fantek, pase kravico. Z rokavom je zaslonil oči, da bi bolje videl. Potem pa je ostrmel in potegnil hitro klobuk z glave, ko je vjel nek slovenske pesmi. Videli smo ga, kako je obstal s klobukom v roki in zrl za izginjajočim vlakom, ki nosi domačo pesem po slovenskih tleh.

V Postojni pač verjamemo. Signor capo z veliko kapo na glavi noče več umeti našega jezika. »Postumia-Grotte« pači slovenski naziv. Ne puste nas na peron. Nekateri izvlečejo še svojo zalogo laščine in krošnjarijo ž njo med novoprišliimi železničarji. Štiri mlade, vse preveč eksotično opravljene gospodične so se vzlele od nekod, se po peronu obešajo druga na drugo in hihitaje blebetajo blaženo laščino. Vse, od kričavih italijanskih napisov, postajenačelnika z visoko novo kapo in teh italijansko govorečih gospodičen je kakor preračunjeno za reklamo. Fašisti, v čednih oblekah in dobro oboroženi, zasedajo vlak in si odkazujejo službo.

Hipoma se spremeni razpoloženje. Ob oknih vlaka, ki ga ne smemo zapustiti, natrpano mladcev, golorokih, z visoko podvihanimi rokavi, da se vidijo krepke mišice. Dobra volja ugaša, smeh utihne in v nas raste odpor. Tako nam je, kakor človeku, ki mu sredi veselja oznanijo žalostno vest.

»Pazite na fašiste,« je prišlo od nekod, »— razumejo slovensko!«

»Klel bi najrajši,« gode Korel poleg mene, »na lastni zemlji smo tujci!« Na bokih silnega Nanosa je večerno solnce. »Monte Rex«, pojasnjuje uslužna črna srajca. Na večernem nebu se odzračja značilna Snežnikova piramida. »Monte Nevoso, signori,« se zopet vsiljuje fašist in pristavlja kakor v zasmeh: »Vrh Snežnikov je D'Annunzijeva lastnina. ĩ. sua proprietá!«

»Norca!«, komentira nekdo od drugega okna, ki je vsekakor pozabil na svarilo ali pa ga je premagala nevolja.

Fašist očitvidno razume opazko, ko »pojasnjuje« dalje: »No, da, d'Annunzio je Reko osvojil za Italijo.«...

Vsi čutimo ost. Udarec boli in v notranjosti vstaja nekaj, kar bi se dalo le kričaje povedati. Vlak brzi dalje, vas za vasjo se vrsti, tam se je naslonila ob hrib kot splašena golobica, tu je počenila v dolino pred burjo in severom. Fajti hrib, Sv. Mihael, v daljavi zavita v prozorno meglo Podgora, skrivajo komaj zaceljene rane. Široka rdeča riža, ki se je daleč okrog vidna kakor krvava rana še par let po vojni vlekla tu vprek, je vsaj na videz zaceljena. Kri, ki jo je cvet naroda prelival na teh pobočjih, je izprana. Čudna tragika, da ravno zemlja, ki je največ trpela, ni svobodna. A naša vera ni omajana! Nasprotno: Slovensko lice, slovenski naglji v oknih, žilavost, s katero trpi in dela naš človek na tej svoji zemlji, nam je poroštvo, da se iz te zemlje, ki je vpila našo kri v svoje nedrije, porodi zlata svoboda teptanemu narodu.

Res, Italijani so svojemu Mussoliniju pri Komnu postavili spomenik. Toda ž njim niso kronali ne junaštva, ne ljubezni — ampak le pohlep po tuji zemlji. Pomniki slovenstva niso od včeraj in niso umetni: Nanos je naš pomnik in ponosni Snežnik, ki gledata naš rod okrog sebe že iz davnine. Čuvala bosta njegovo zvestobo, dokler izza njunih bokov, od vzhoda, ne vzide zarja svobodnega dne! —

Nekako bojno razpoloženje nas je obšlo. Menda je vse to še v zraku... Le žal nam je bilo, da se je pravkar prekotalila preko Opčine krvavordeča zarja v morje. Morja ne bomo videli!

Vendar: v globini je temnosivo sinilo. Morje, morje! V oknih je žive oči in lice. Naše morje, slovensko morje!

»Od Trsta do Devina je slovensko morje,« kriči Korel in krili z rokama skozi okno, kakor bi ga hotel objeti.

Malo smo zamudili. Solnce je že zašlo in brez leska leži morje mrtvo pod nami. Oni, ki ga vidijo prvič, le stežka prikrivajo razočaranje. Videti je le nekaj jadrnic in v daljavi dimnato sled večjega parnika. Medtem se je pa že formiral zbor in mogočno zadoni preko Krasa in morja do samih zvezd: Buči morje Adrijansko! —

Starodavni Devin posluša in obuja spomine na dni, ko je imela zgodovina drugi tek. Vstajali so vitežki Slovenci in hodili zmage vojevat v Italijo. Tu, na robu Krasa, so jih čakali svoji in jim odvzemali plen. Bili so trdi časi in kdor ni razumel svoje vloge, so ga izbrisali iz obličja zemlje. Mogočnejši kot mi so izginiti, mi smo ostali! Je še kaj te krvi in duha v nas?

Menda še. Ravno pripoveduje fant izpod Kuma svojo zgodbo. »Glejte, v teh-le tunelih, kamor smuknemo sedajle, smo ležali. Molče smo ležali in čakali, kdaj nas stisne. Čutili smo, kako riže in rjuje moritev globlje in globlje v zemljo, zmerom bližje nam. To je bilo naše zadnje zatočišče. Nobeno kritje ni več držalo. Skozi dvoje, troje plasti krljev so orale granate, se zdolej razkrehnile in pognale vse skupaj v zrak. In potem, minometalci! To ti gruli in kruli v zraku, kakor prešič! Torpedi se pa hahljajo, kot dečad —

Povem ti, vse se je zibalo.

Napadajo! krikne straža. Že smo zunaj. In pomedli smo jih, moj dragi, kakor stenice.«

Dečko bi še pripovedoval, pa že sine zopet svetloba ugašajočega dne. »Glejte,« kriči, »na tem-le obronku smo se!« —

Res, na levo opazimo obrit, opraskan in oskuben greben, še vedno razrit od granatnih lijakov. Dobro se še vidita dve zaseki preko hribčka, komaj sto metrov vsaksebi. To so bile bojne črte — strelski jarki.

»Ne ped niso prišli naprej,« se ponaša fant izpod Kuma, »vgriznili so v kamen!«

Še bi pripovedoval, a pesem pregluši njegove besede. »Hej Slovenci, kje so naše meje...« toži klic v mehko furlansko ravan in pesem odgovarja prepričevalno in verno: »Tam čez Sočo, tam so naše meje!« — (Dalje.)

Franjo Neubauer:

Ob ajdi in ciklamnih.

I.

Ajdica belo-rdeča
moja mladostna je sreča,
mislí čebelic so roji,
zletajo k ajdici moji
daleč nazaj,
berejo slaj,
ali ne vem, kje pusté ga,
malo znesó mi v srcé ga.

II.

Zamišljen hodim sam po poti,
premišljam o življenja zmoti,
od njiv medú prihaja vonj.
Oj lahkokrili vi spomini,
ki blodite mi po daljini,
zakaj ne pohitíte ponj?

Ah, bilo je poletja malo,
le redko solnce je sijalo,
medilo cvetje rož mi ni!
Nalivi padali so nanje,
čebele so se skrile v panje,
a misli moje v mrak noči.

Zdaj nebna plan je čista, sinja,
mladostne dobe me spominja,
vedrine njene sem željan.
In topla solnčna je svetloba:

tako je bila mlada doba
en sam prekrasen solnčni dan!

III.

Zletela grlica je z njive,
ki svetlí jo obseva žar.
Mar sama zletaš, znanka draga,
ne spremlja te ljubeči par?

Jesen prihaja tiha, resna
in družbe srcu več ni mar.
Spominov grenkosladkih polno
srce molčéč je samotar.

IV.

Pripekajo žarki,
zaliva me znoj!
Že bukovja hlad je
vabeč pred menoj.
In zopet iz host
dehtí mi mladost:
ciklamni vonjivi,
spomini vi živí
najkrásnejših let!
Naj gledam vaš svet,
uživam vonjave,
zamaknjen v daljave,
ki more do njih
le misel in vzdih...

V preteklem letu.

Iz poročila predsednika Orlovske podzveze br. dr. Joža Basaja na občnem zboru dne 26. septembra 1926.

1. Prosvetno delo.

Zavest, da sta umska in telesna vzgoja enako potrebni, nas je vodila pri delu. Zato je bilo težišče našega dela v prosvetnem in telovadnem odboru. Iz poročil obeh odborikov ste slišali, kaj se je v teh odborih delalo in kakšni uspehi so se dosegli. Kakor je pri drugih panogah dela težko ceniti uspehe, tako se nasprotno tukaj lahko sklicujemo na splošne tekme, v katerih je izražena približna, čeprav ne točna slika uspehov telovadnega in prosvetnega dela.

Fantovski sestanki.

Temelj našega prosvetnega dela so fantovski sestanki. Število teh je znašalo 3245. Če računimo okroglo 200 delavnih odsekov, pride povprečno 16 sestankov na vsak odsek ali pri 8 mesecih orlovskega dela v letu dva sestanka na mesec. To je lepo število, ki ga je bilo mogoče doseči le s smotrenim navajanjem na redne fantovske sestanke. Veliko pa je k temu tudi pripomoglo dejstvo, da so odseki porabili fantovske sestanke kot pripravo za prosvetne tekme.

Predavanja.

Število predavanj je zraslo za 446 napram l. 1925. Uspeh splošnih tekem najbolj jasno govori, da je v ogromni večini bil predmet teh predavanj socialni katekizem. Prosvetne tekme so tista sila, ki je dvignila število predavanj na fantovskih večerih. Tekme so tudi povzročile, da se niso izbirala preveč tuja in za fante brezpomembna temata za predavanja, temveč da so se predavanja enotno usmerila na socialno vprašanje, katero je za vzgojo Orla, za njegovo poznejše življenje in gospodarstvo velikega pomena. Da so bila ta predavanja olajšana in da so se tudi držala na primerni višini, zato je skrbelo »Prosvetno delo«. Izdajati smo ga začeli z namenom, da bo priprava za prosvetne tekme res temeljita in stvarna, da bodo fanti mogli prodreti in v bistvu objeti vprašanja »Socialnega katekizma«. Nevarnost je obstojala, da bi se fantje učili »Socialni katekizem« na izust brez pravega umevanja, kakor se otroci mnogokrat v šoli učijo katekizma.

Družabni značaj sestankov.

Pa ne radi predavanj, ki so mnogokrat bila na dnevnem redu fantovskih sestankov, temveč radi sestankov samih se moramo veseliti visokega števila teh sestankov. Naši organizaciji se je posrečilo ustvariti dobro fantovsko družčino, pritegniti v to družčino najrazboritejše fante in pod prijateljskim vplivom dobrih voditeljev napraviti iz manjrazboritejših tudi najboljše in najplemenitejše fante. To je temeljna naloga našega programa. Tu je težišče orlovskega dela. Tu so najvišje in najvažnejše pridobitve naše organizacije, ki jih ne moremo izraziti v številkah, kakor izražamo v številkah moč in spretnost pri telovadbi ali umsko znanje pri prosvetnih tekmah. Vendar pa moramo in smemo na te uspehe z veseljem in z zadovoljstvom kazati, ker se nam je organizirana dobra družčina fantov posrečila in so se je fantje v skoro vseh odsekih navadili in oklenili.

Na fantovskih sestankih se goji tisti neprisiljeni razgovor, ki je bolj razvedrilo po težkem delu kakor pa pouk, pa vendar kot pouk dosega največje uspehe. Na fantovskih sestankih se goji pesem, ki je edina v stanu hitro zblížati in skleniti v prijateljstvu nepokvarjene duše, pesem, katera tudi najbolj oplemenituje mlada srca.

Na fantovskih sestankih se je naposled najbolj praktično in nazorno vršil oni del socialne šole, ki nas uči, da moremo veliko potrebnih stvari doseči le v skupnosti in da je ta skupnost navezana na gotove oblike, ako nočemo, da nam hitro zamre.

Ako bi danes na tem občnem zboru ne imeli pokazati na prav nič drugega kot na te 3245 fantovske sestanke, bi lahko z mirno vestjo vzkliknili: »Orlovska organizacija je v l, 1926. izvršila ogromno delo, naj živi orlovska organizacija!«

Kar pa se je na vzgojnem in prosvetnem polju doseglo z »Mladostjo« z »Orličem«, z »Odbornikom«, tajniškimi izpiti itd., vse to je tudi važno in gotovo vsega vpoštevanja vredno, pa vendar daleč zaostaja za tem, kar pomenijo za našo organizacijo fantovski sestanki.

»Mladost«.

»Mladost« je bila — to mi boste gotovo priznali — pod uredništvom brata Jagodica skrbno urejevana. Brat urednik se je zavedal naloge, da Orli potrebujejo dobrohotnih prijateljskih navodil in nasvetov za svoje notranje življenje. Veliko krasnih člankov, pisanih v duhu, kot bi govoril prijatelj prijatelju, je prinesla »Mladost« v preteklem letu. Vsa čast uredniku za veliko marljivost in ljubezen, s katero je sam delal in si znal pridobivati sotrudnikov.

»Orlič«.

»Orlič« je danes gotovo najboljši list za šolsko mladino. Veder, zdrav duh veje iz njega. Vidi se, da ima urednik br. Kordin bogate izkušnje in da temeljito pozna otroška srca. Le tako mu je bilo mogoče ohraniti »Orliču« tistega duha, in tisto priljubljenost med orlovske mladino, ki mu jih je bil pridobil prednik mladinoljub p. Bernard.

Dolžnost mi veleva, da se obema urednikoma za požrtvovalno in težavno uredniško delo v imenu orlovstva najiskrenejše zahvaljujem.

2. Telovadno delo.

Tečaj za vaditelje.

Ne samo, ker je bistven del orlovskega programa, ampak zlasti radi tega, ker se po vojni glede fizične vzgoje pojavljajo čisto nove smeri in se kot edino zveličaven hoče uveljaviti sport in vse drugo izpodriniti, smo telovadnemu delu posvečali posebno pazljivost. Zboljšanje telovadnega dela zavisi od dobrih načelnikov in vaditeljev. Zato smo priredili 14 dnevni tečaj za vaditelje kot čisto nekaj novega napram prejšnjim dva- ali tridnevnim tečajem, kjer so se udeleženci mogli le za silo naučiti prostih vaj za dotično leto.

Revizije.

Večji del leta smo držali dva telovadna učitelja, ki sta bila neprestano zunaj in revidirala odsek za odsekom. Kdor opazuje orlovske prireditve in vidi veliko neenotnost v izvajanju posameznih gibov pri prostih vajah, kdor vidi, kako se včasih pri prostih vajah pojavljajo skrajno malomarni telovadci, nam bo priznal upravičenost in neobhodnost velikih stroškov za telovadne učitelje.

Izpopolnitev telovadnega sestava.

Predsedstvo je tudi imelo skrb, da se naše telovadno delo času in razmeram potrebno preuredi in izpopolni. Povabili smo šolskega zdravnika g. dr. Breclja, da nam je razložil svoje stališče in svoje nazore o moderni fizični vzgoji mladine. Na podlagi njegovega referata in na podlagi referata načelnika J. O. Z. br. Kermavnerja se je potem vršilo več sej, anket in en podzvezni

tehnični svet. Zaključek vsega tega je bil, da moramo sportnim panogam dati vedno več mesta v našem telovadnem sestavu in da mora naša telesna vzgoja postati tako preprosta in naravna, da se bodo naši kmečki in delavski fantje brez posebnih priprav in orodja večinoma vežbali zunaj na prostem, v gozdu, na travniku, na cesti, najbolj seveda na prirejenih letnih telovadiščih.

Potreba dobrih vaditeljev.

Dasi je število telovadnih dni (7256) dosti visoko, vendar s telovadnim delom ne moremo biti zadovoljni. Ne le pri Podzvezi niso vaditelji našli za seje prepotrebne časa, da bi pretresali in dobro premislili vprašanja ureditve telovadnega dela, še bolj smo dobrega vaditeljskega dela pogrešali pri okrožjih in srenjah. Prav redka so tista okrožja, ki imajo tak vaditeljski zbor in načelnika, da bi pregledal svoje naloge in jih dosledno izvrševal. Dočim je za voditelje prosvetnega dela pri okrožjih primeroma dobro preskrbljeno, čutimo pri telovadnem delu pomanjkanje voditeljev vaditeljev. Za bodoče bi bila zato naloga prirediti pri Podzvezi ne le en 14 dnevni tečaj, ampak če bi bilo radi učiteljev in predavateljev mogoče, vsaj tri take tečaje.

3. Prireditve.

V prepričanju, da so prireditve za živahno življenje odsekov in za udeleževanje orlovskega dela ne le potrebne, ampak najprikladnejše in najuspešnejše sredstvo, smo že tretje leto delali na to, da se odpravijo slabi izrastki naših prireditev in da se vršijo le dobro pripravljene prireditve z učinkovitim programom.

Izrastki prireditev.

Med izrastki omenjam v prvi vrsti vandranje na sosedne ali pa tudi oddaljene prireditve, posojanje in vračanje telovadcev ter nedostojne veselice z zapravljanjem in popivanjem. Lahko z zadovoljstvom povdarjamo, da smo v teku teh let našli splošno razumevanje in podporo za naše stremljenje pri ogromni večini odsekov in višjih edinic. Brez pretiravanja trdimo, **da so orlovske prireditve dandanes najboljše ljudske prireditve**, od katerih ima korist in zdravo razvedrilo telovadec in gledavec, organizacija pa ugled. Vandranja, pogubnega veseljačenja in zapravljanja pri orlovskih prireditvah ni več.

Radi tega pa orlovske prireditve dandanes res služijo svojemu namenu, ker silijo in smotreno vzgajajo k samopomoči, k razvitju lastnih sil in sposobnosti, k povišanju števila lastnih članov in telovadcev. V orlovski organizaciji se je že zasidrilo prepričanje, da neprimerna veselica prireditev ponižuje in da vandranje od prireditve na prireditev kvarno vpliva na fanta ter ubija ugled organizacije in zaupanje staršev v organizacijo.

Ekspoziture O. P.

Kranjska ekspozitura je nastopila polnoštevilno pri odkritju spomenika kralja Petra I. Osvoboditelja. Pri tej priliki je s številom svojih članov, zlasti pa z vzorno disciplino in redom vzbudila pozornost navzočih predstavitev in osebnosti in tople simpatije orlovskih prijateljev s svojim odločnim nastopom.

Prireditev novomeške ekspoziture v Trebnjem je sicer zelo oviralo slabo vreme, vendar pa se je program izvršil v celoti, čeprav pri veliko manjši udeležbi članov in občinstva.

Prireditev mariborske ekspoziture je bila združena s prireditvijo kmetijskih dnevov in je kot zaključek kmetijskih dnevov napravila najboljši vtis.

Gotvo najlepše pa je uspela prireditev ljubljanske ekspoziture, ki je prvič nastopila v skoro docela obzidanem Stadionu. Zopet se nam je nudil, kakor ob

V. katoliškem shodu, veličasten prizor, ko so se strumne čete s petjem bližale Stadionu, potem pa se tako mogočno in slikovito spuščale preko nasipa v areno Stadiona ter se v areni razporedile k prostim vajam. Ogromna množica ljudstva, ki je bila pri tej prireditvi, pa ni le pokazala, koliko prijateljev ima orlovska organizacija med ljudstvom, videlo se je tudi, da bodo orlovske prireditve na Stadionu privabile vedno največje množice gledalcev.

Izlet v Rim.

Omenjati moram radi popolnosti tudi polet Orlov v Rim v režiji in pod vodstvom J. O. Z. Omenjam ga kot zgodovinski dogodek za O. P., ko so se slovenski Orli prvič skupno z najodličnejšim in najiskrenejšim prijateljem, prevzvišenim nadpastirjem, poklonili nasledniku sv. Petra in namestniku Kristusovemu v večnem Rimu. Iz še nepojasnjene vzroka sicer nismo imeli časti in veselja, da bi sprejemali zmagovalce. Gotovo pa je, da za dolgo vrsto let v mednarodne tekme na rimskih tleh ni upati.

4. Organizatorno delo.

Organizatorno delo je v pretežni meri naloga ekspoziature. Ker je temelj organizatornega dela osebno poznanje, prijateljski stiki in točno poznanje krajevnih razmer, je seveda težišče organizatornega dela na ekspoziaturah. Le one so mogle najbolj delati za poživljenje odseka. One so mogle vplivati na razčiščenje razmer, na poravnavo sporov in na postavitve delavnih odborov. One so najlažje delovale za povišanje števila članov pri odsekih, za ustanavljanje novih odsekov, kjer so razmere za to dozorele.

Zelo važno za našo organizacijo je to, da ne izgubimo fantov, ki se vračajo od vojakov. Te naloge pa ne more vršiti organizatorni odbor Podzveze, to nalogo morajo vršiti bratje sami.

Ko se fantje vrnejo od vojakov, pritegnite jih takoj zopet v svoj prijateljski krog in s tem v odsek. Od tega zavisi v veliki meri število članstva. Tu Orlovska podzveza ne more ničesar napraviti, vse pa lahko napravijo prijatelji.

Ako se še ozrem v bodočnost, si dovolim pripomniti, da bo v bodoče posebna naloga organizatornega odbora (pod pogojem seveda, ako se bo našlo potrebno število sotrudnikov), da daje navodila in inicijativo ekspoziaturam za poživitev in ustanovitve odsekov.

5. Stadion — loterija.

Za dograditev Stadiona smo napravili v tem letu velik korak naprej. Zbiralni akciji prejšnjega leta je letos sledila loterija za Stadion. V začetku smo se nekoliko bali, bilo je že več loterij pred orlovsko. Poleg tega je vsled trajno težkega gospodarskega položaja zavladalo med ljudstvom hudo pomanjkanje denarja. Sestavil se je posebni akcijski odbor pod predsedstvom višjega nadzornika g. Batestinija. Smotreno in vztrajno delo akcijskega odbora in intenzivno sodelovanje vsega predsedstva pri tej akciji sta žela dosedaj nezaslišani uspeh, da so bile srečke stadionske loterije do ostanka 581 razprodane. Ta ostanek je ostal nerazprodan, ker nam na ponovno zahtevo ni bil vrnjen. Kar se ni posrečilo dosedaj še nobeni loteriji in se bo še manj verjetno v bodočnosti, to je s pomočjo požrtvovalnega sodelovanja odsekov dosegla stadionska loterija. Čisti dobiček stadionske loterije je 369.076.35 Din ali blizu poldrug milijon kron je presegel vsako pričakovanje.

Bratje, dolžnost mi je zahvaliti se vam za požrtvovalno pomoč pri stadionski loteriji in prosim vas, da sporočite to zahvalo tudi svojemu odseku. Storili ste več kot svojo dolžnost.

Vzgojni pomen žrtev.

V tej akciji pa ne smemo videti samo materialne strani, samo gmotnega uspeha. Veliko več kot prispevki za gradbo velikega spomenika je dejstvo, da se je v teh časih materializma našlo pri orlovski mladini toliko smisla za žrtve in toliko razumevanja za skupno stvar. Čim več človek žrtvuje, tem boljši postaja. Zato je gotovo tudi velikega vzgojnega pomena za organizacijo, da orlovstvo s svojimi žrtvami gradi Stadion.

Akcijiski odbor je bil v začetku postavil kot nekako merilo, da mora vsak odsek razpečati vsaj trikrat toliko srečk, kolikor ima članov. Hvala Bogu pa je velika večina odsekov šla preko tega in so nekateri odseki razpečali trikrat do devetnajstkrat toliko srečk, kakor bi jim šlo po gornjem merilu.

Kljub temu pa je moral akcijski odbor s sodelovanjem vseh članov predsedstva še potom prijateljev orlovstva največ pa potom osebnih zvez razpečati nad 20.000 srečk.

Če bi se hotelo predsedstvu očitati, da je mogoče radi stadionske loterije zamujalo važnejše naloge svojega delokroga, tedaj moram posebno naglašati vzgojno plat akcije za Stadion, to je pripravljenost za žrtve in pripravljenost za skupnost, zraven pa še dodati, da je orlovstvo s popolnim uspehom te akcije veliko pridobilo na ugledu.

Gmotno stanje O. P. je ugodno, kakor ste slišali iz poročila br. blagajnika. Izvršim samo prijetno dolžnost, da izrazim zahvalo našim zavodom in našim prijateljem na naklonjene podpore.

6. Duhovne vaje.

Tudi na številu duhovnih vaj je bilo pretečeno leto bogato, dasi se s tem ne smemo zadovoljiti in moramo želeti vedno več, želeti ideal, da bi se vsak Orel udeležil duhovnih vaj ali misijona vsaj vsako drugo leto.

Ne morem si prav misliti, da bi bila sploh kaka boljša podlaga za idealno delo v orlovski organizaciji, kakor čista duša in lepo versko življenje. Sigurna pot k temu pa so duhovne vaje. Posebno za voditelje odsekov in nadrejenih edinic so duhovne vaje oni bogati vir, iz katerega priteka dovolj dobre volje in veselja za nesebično delo po smernicah Zlate knjige.

Isti cilj dosegajo tudi orlovski prazniki, če jih praznuje orlovska družina skupno. Ni to v moči Podzveze, je pa v moči ekspozitur in okrožij, da dajo za redno skupno praznovanje orlovskih praznikov pravočasno pobudo, tako da bodo vsi odseki deležni koristi orlovskih praznikov.

Za duhovne vaje se moramo zahvaliti očetom jezuitom, katerih Dom duhovnih vaj bo gotovo veliko Orlov ohranilo v hvaležnem spominu in se vedno rado tja vračalo. Zahvaliti pa se moramo tudi preč. gospodom lazaristom, med katerimi je zlasti preč. gospod Tumpej, sedaj župnik v Bitolju na skrajnem jugu, pokazal izredno ljubezen do Orlov in veliko vnemo za duhovne vaje med našimi fanti.

Konec.

Poklic mi ne pušča več zadosti svobodnega časa in svobodnih moči, da bi mogel še ostati na odgovornem mestu predsednika O. P. Pet let sem vršil to dolžnost. Danes se od tega mesta poslavljam. Zahvaljujem se vsem odsekom in njih zastopnikom za izkazano zaupanje. Zahvaljujem se bratom predsedstva za prijateljsko pomoč pri težki dolžnosti. Če bi ne bilo tega prijateljstva in medsebojnega zaupanja, mislim, da ne bi bil v stanu vršiti odgovorne dolžnosti 5 let, gotovo pa je ne bi mogel vršiti s takim uspehom. Hvaležen pa sem orlovski organizaciji kot taki, od katere sem veliko prejel in kateri sem veliko dolžan. Orlovsko delo, če ga prav vršimo, nas dela boljše, nas izpopolnjuje. Hvala, bratje, in Bog živi!

Delo odsekov za Stadionsko loterijo.

Stadionska loterija se je zaključila s popolnim uspehom. Vseh 50.000 srečk je bilo razprodanih z izjemo malega ostanka 581 srečk, ki na ponovno zahtevo akcijskega odbora niso bile pravočasno vrnjene. Čisti dobiček loterije za Stadion v znesku Din 369.076.35 (blizu poldruga milijona kron) je presegel vsako pričakovanje in pomeni za zgradbo Stadiona velik korak naprej.

Da je loterija dosegla tako lep uspeh, gre gotovo v prvi vrsti zahvala orlovskim odsekom, ki so z marljivim in vztrajnim razpečevanjem storili več kot svojo dolžnost. Zato izreka O. P. vsem odsekom in vsem bratom zahvalo za požrtvovalno pomoč.

Postavljeno je bilo v začetku merilo, naj bi vsak odsek razpečal najmanj po tri srečke na vsakega člana in starešino. Hvala Bogu pa, da je ogromna večina odsekov prekoračila to merilo in so mnogi odseki razpečali večkratno število tega, kar je bilo postavljeno kot merilo. V naslednjem navajamo odseke, ki so razpečali najmanj po 6 srečk na vsakega člana, t. j. dvakratno število onega, kar je bilo postavljeno kot minimum. Pripominjamo, da pomeni 100% enota, t. j. 3 srečke na člana, 200% torej 6 srečk na člana, 300% 9 srečk na člana itd.

Odsek	%	Odsek	%
Brežice	1648	Sv. Jurij ob Taboru	290
Domžale	1019	Dol pri Ljubljani	278
Ljubljana, Rokodelski dom	931	Muta	278
Mengeš	728	Sora	278
Predoslje	611	Št. Pavel pri Preboldu	278
Naklo	555	Prevalje	274
Vrhnika	507	Šiška	267
Maribor	465	Sv. Jurij ob Ščavnici	263
Ribnica	458	Sv. Peter v Savinjski dolini	256
Ljubljana, Krakovo-Trnovo	446	Stari trg pri Ložu	253
Dob pri Domžalah	417	Hrastje	250
Groblje	417	Metlika	250
Moste	417	Sv. Križ pri Rogaški Slatini	250
Žalec	417	Črnomelj	247
Borovnica	416	Hrušica	239
Šmartno pri Litiji	385	Griže	238
Loški potok	375	Polhov gradec	238
Ljubljana, dijaki	366	Trebnje	233
Polzela	341	Cerknica	228
Dobova	334	Leskovec pri Krškem	228
Kočevje	333	Mavčiče	227
Pišece	333	Petrovče	222
D. M. v Polju	324	Preddvor	222
Smarije-Sap	320	Zg. Ponikva	218
Ptuj	317	Selca	217
Ježica	307	Poljane	208
Št. Jurij ob juž. žel.	298	Raka	205
Stara Vrhnika	294		

Franc Pengov:

Veliki ljubitelj narave.

(Misli ob jubileju sv. Frančiška Asiškega.)

Človek ne more živeti brez radosti in veselja. Tudi kristjan ne more biti brez njega, niti tisti ne, ki stopa po vzvišenem potu popolnosti. Nobenega dvoma ni, da je število veselih, srečnih in prijaznih ljudi večje pri vernih katoličanih, nego pri brezvercih. Posebno veliko je bilo število veselih med svetniki. Pokojni škof Keppler jih našteva v svoji krasni knjigi »Več veselja« celo galerijo. To vidimo posebno lepo pri slavljencu letošnjega leta, sv. Frančišku Asiškem. Sv. Frančišek je iskal veselja tam, kjer ga moramo najprej iskati — v premagovanju samega sebe. Toda znal je najti tudi drugih studentov radosti. En tak vrelec mu je bila narava. Vso naravo je imel za vrelec veselja, za raj. Z bistrim očesom in toplim čuvstvom je opazoval življenje v naravi, za katero je imel neko posebno čutilo.

Na poseben način je ljubil Frančišek trpečo naravo. Pozimi je pokladal čebelam medu v panje; v Sijeni je spletel grlicama gnezdo; v Greccio je nežno poljubljal »svoje sestrice taščice«. Nekoč mu poklonijo živo ribo, a zasmili se mu, da jo izpusti zopet v vodo svetujoč ji, naj se ne da več uloviti. Drugikrat mu prineso zajca, ki so ga bili ulovili v zanjko.

»Bratec zajček!« ga pokara sočutno svetnik, »čemu si se dal premotiti?« Tako je razreši zanko, pogladi živalco in ji da svobodo. Toda brat zajček noče proč od svetnika, dokler ga ne ukaže odnesti v gozd.

Posebno je ljubil jagnje, simbol božjega Jagnjeta. Nekoč po zimi sreča kmeta, ki je nesel dvoje jagnjet v mesto, da ju proda mesarju; zasmilita se mu in da mu svojo sukno, samo da reši živalci klavnice. — Morda se bo kdo namrdnil nad to otroško naivnostjo (preprostostjo). A ni bila sama naivnost to svetnikovo obnašanje. Modrec Nietzsche, ki je danes še zelo v modi, je trdil, da je bistveni znak »nadčloveka« to, da vlada nad drugimi, da jih kolikor mogoče poniža do sužnjev brez moči. »Nadčlovek« je po Nietzscheju vedno sebičnejš.

To ni res! mu odgovarjamo; v resnici plemenit človek ni nikdar sebičen, ampak zatajuje samega sebe, kot da je popolnoma pozabil nase. Njegova notranjost je tako bogata, da je ne porabi vse zase, ampak živi tudi za druge in čuti tujo nesrečo. Za resnično plemenitega človeka je popolnoma naravno, da trpi z drugimi, in sicer ne samo s človekom, ampak z vsako stvarjo, tudi z živaljo, ki trpi, pa se ne more braniti in tudi ne prositi pomoči. Tak plemenit nadčlovek v najboljšem smislu besede je bil sv. Frančišek Asiški. Ravnal je kot nesmrtni Leonardo da Vinci, ki je pokupil nekoč na trgu vse vjete ptice samo zato, da jim podeli svobodo, da morejo zopet zleteti proti nebu. Ker je bil svetnik tako dober do živali, zato so tudi te iskale njegove bližine. Pri Sijeni ga nekoč kar obkolijo ovce in prično meketati okoli njega, kakor da mu hvaležno nekaj povedati. Živali dobro čutijo, kdo jim je dober, zato so mu pa tudi hvaležne na svoj način.

Večkrat je govoril Frančišek: Kadar pridem k cesarju, mu bom svetoval in ga prosil, naj izda iz ljubezni do Boga in do mene posebno postavo, da nihče ne sme loviti in ubijati mojih bratcev škrjančkov. Postava bi morala tudi velevali mestom in vasem, da naspo o božiču žita po potih, da bi imele sestrice škrjančice in druge ptice dovolj hrane na tako velik praznik. Usoda naših ptic-selivk na laškem ozemlju je še vedno tako grozna, da so nazori sv. Frančiška tudi dandanes aktualni. Prihajajo nam na misel moderna društva za varstvo ptic. Sv. Frančišek tudi tukaj ni nič pretiraval; on nikdar ni bil predhodnik tistih, ki jim preostaja prav mnogo časa in denarja za živali, toda malo ali pa nič za Boga in za bližnjega. Svoje sočutje do živali je vedno podrejal ljubezni do bližnjega in do Boga. Živo je čutil, da smo vsi otroci božji, ne samo ljudje, ampak tudi vsa ostala narava. Zato je redoma spuščal ptice, potem ko jih je bil pobožal, z besedami: »Poj, sestrice moja in pojoč Boga hvale, svojega Stvarnika!«

Današnja doba ima veliko smisla za naravo. Toda to človeku prirojeno čuvstvo moramo brzdati. Kako sirovo in brezobzirno napada naš meščanski izletnik naravo, ko se je odtegnil za nekaj ur prašnemu mestu! Kot divjak pleni cvetoče drevje in sijajno žitno polje. Izletniki meščanov so časih kakor vojvka, ki pustoši in pleni naše gore najlepšega cvetja: ravša (rododendron), Blagajevega volčina, narcisov itd. Le poglej te ljudi, kadar se vračajo zvečer domov, natovorjeni z balami redkega svežega cvetja! Tako divjaštvo vrši v prvi vrsti mladina; tudi kmečka mladež nima do rastlin kaj dosti več rahločutnosti srca. Saj rastline ne boli! Zato je le železi, da se tudi šola pobrine zato, da privzgoji mladini več nežnosti do rastlinstva. — Za vzor ima asiškega očaka. Tomaž Celano pripoveduje, da je Frančiška silno veselila lepota polja in ljubkost vinarstva. Kot ustanovnik in poglavar reda je zapovedal svojim bratom, da naj negujejo po samostanskih vrtovih poleg zelenjadi in dišavnih rastlin tudi »naše sestrice cvetice«.

Pri tem pa ni cilj samo vzgajanje cvetja, ampak glavni namen je vzgoja srca. V človeku se na ta način zatira nagon po uničevanju, človek postaja plemenitejši in ne spoštuje samo človeka, ampak tudi vso naravo. Tako moramo umevati ravnanje sv. Frančiška, ko je prosil brata, ki je sekal drevo, naj vendar pusti nekoliko debla, da bo moglo zopet pognati in zeleneti.

Asiški svetnik pa ni pridigal samo meščanom, ampak tudi vaščanom v mestu ali vsaj tistim, ki zapuščajo rodno zemljo in iščejo sreče v mestu. Beg z dežele! Tudi sv. Frančišek je moral nekoč zapustiti priljubljeno selsko bivališče ter se podati v Porcijunkulo, da tam umrje. Toda kako neznansko težko mu je bilo slovo od gore Alverno, kjer je prejel rane, kjer je užival romantiko vzvišenih prirodnih gorskih krasot. Poslušajmo njegovo slovo od narave!

»Z Bogom, sveta gora Alverno, ti angelska gora, ti najmilejša med gorami! Z Bogom, dragi brat sokol, ki si me budil s svojim krikom vsako jutro k molitvi jutranjic, hvala ti za ljubezen, Bog te obvaruj! Z Bogom ti vrla pečina, pod katero sem tolikrat molil, nikoli več te ne bom videl!« Solze so mu udušile glas. Molče stopa z gore proti griču Monte Casella. Ko pride na njegov vrh, gleda naš potnik zadnjikrat Alverno.

»Bog te čuvaj, božja gora, sveta gora! Z Bogom Alverno! Blagoslovi naj te Bog Oče, Bog Sin, Bog sveti Duh! Mir s teboj! Nikoli se ne vidiva več!«

Ko bi bilo v nas nekoliko tega Frančiškovega duha, o kakšna pomoč bi bila to za naš čas! Res je, da so vzroki, zakaj ljudje zapuščajo vasi in hodijo v mesta, ponajveč gospodarskega značaja. V mestu upa delavec, da se mu bo bolje godilo, da si bodo mogli otroci svobodneje izbirati poklic itd. Da se prepreči ta beg z dežele, bi bilo treba dati kmečkemu ljudstvu več strokovne, poljedelske izobrazbe in mu pomoči, da izboljša posebno na podlagi zadržništva svoje gospodarstvo. To mrzlično hrepenenje po mestu pa izvira deloma tudi odtod, ker ima ljudstvo premalo smisla za prirodne lepote kmečkega doma. Ruskin pravi, da je popolna brezbrzižnost za lepoto neba, za čistost voda, za življenje živali in cvetic le fizična posledica duševne podlosti in propalosti. Gotovo nobena stvar tako zelo ne odtuji človeka naravi in mu izruje iz srca ljubezen do nje, kakor surovo materijalistično mišljenje in življenje, alkoholizem in nečistovanje in drzna nadutost svobodomiselne prosvete.

In Sombart toži: Dorašča rod ljudi, ki je izgubil vsak stik z živo naravo, ki ne pozdravlja več solnca, ki ne zre več sanjavo v zvezdnato nebo, ki ne pozna več ptičjih glasov in ne bele zimske noči, ko blesti polna luna na snežni poljani. Rod z žepnimi urami, z dežniki, galošami in električno lučjo je to: popolnoma izumetničen rod.«

Naši otroci imajo vse polno ničvrednih igrač, ki se jih tudi prav kmalu naveličajo. Solnce, mesec in zvezde, cvetice, kamni in potoki bi morali biti njihovo razvedrilo. Starši in starejši bratje, odprite našim Orličem oči in ušesa za naravo, da se bodo res z njo igrali, ji prisluškovali, se z njo pogovarjali! Pokažite jim na krajših izletih vso rajsko lepoto naše domovine, a vsadite ta čut za naravo na verska tla! Potem postane našemu ljudstvu vse stvarstvo veliko sv. pismo, polno podob, prilik, in naukov. Potem se bo zavedlo prednosti, ki jih vsebuje življenje na kmetih in se iznebilo težnje po mestu in njegovih protinaravnih življenskih razmerah.

Sola ima tukaj važno nalogo. Ona mora na primeren način vzbuditi v učencih zanimanje za naravné krasote zlasti ožje domovine in jim priljubiti domači kraj. In če se bosta morala fant ali dekle pozneje ločiti od doma, bosta storila to s težkim srcem, podobno kakor je storil asiški prijatelj narave, ko se je poslavljal od Alverna.

Sv. Frančišek je ljubil živali in rastline in jih pozival, da naj prepevajo ž njim vred slavo božjo. Ko dobi od plemiča v dar fazana, ga nagovori: »Hvaljen bodi Bog, brat fazan!« Ptica ni hotela več proč od njega.

»Prepevaj Bogu v čast!« je nagovoril murna, in mali kozamurček je sviral na svojo vijolino, dokler mu ni ukazal, da naj umolkne.

Posebno ga je veselila svetloba in ogenj. Oboje se mu je zdelo tako lepo, da je vselej nerad ugasnil luč. Solnce mu je bilo brat.

»Kadar vzhaja solnce,« je govoril, »naj vsi ljudje hvalijo Boga, ki ga je ustvaril nam v korist. Kadar pa solnce zajde, naj zopet vsi hvalijo Njega, ki nam je dal ogenj, da nam sveti po noči.«

Izraz in izliv Frančiškovega umevanja narave je njegova »solnčna pesem«. To je molitev, ki jo je pošiljal proti nebu v času, ko so ga mučile najtrpkéjše bolečine. Bilo je proti koncu njegovega življenja. Vsled bolezni na obeh je bil skoro popolnoma oslepel; obenem ga je mučila tudi bolezen na jetrih in v želodcu. Da je bila kupa nadlog še bolj zvrhana, so ga nadlegovale še miši, ki mu niso dale miru ne po dnevu ne po noči. Skoro bi bil zgubil pogum. A Bog mu pošlje notranje tolažbe v veliki meri in naslednje jutro spesni Visoko pesem veselja v Bogu »Solnčno pesem«. V nji hvali Boga in ga poveljuje zavoljo brata solnca in meseca, zahvaljuje ga za veter in sveži zrak, za bistro sestro vodico in za ogenj, kakor tudi za gospo mater zemljo. Ko mu naznani zdravnik, da se bliža zadnja ura, dodá svetnik: »Pozdravljena tudi ti sestra, telesna smrt!«

Zadnjih 24 ur sta mu morala brata Angelo in Leon vedno znova prepevati Solnčno pesem, a poslednjo kitico o smrti je vedno začel sam. Proti večeru 3. oktobra 1226 je prepeval nenavadno krepko psalm 142., in pičlo uro po solnčnem zahodu je odhitela duša enega najpopolnejših Kristusovih posnemovalcev v naročje Njegove ljubezni. Pevajoč je šel največji ljubitelj božje narave v večnost.

Okoli mrtvega trupla pa so prepevali škranjčki in mu z glasnim žgolenjem klicali: >Z Bogom!<

Orlovska pisma

Dragi Jože!

Ko s tem pismom končavam zablode spolnih nagonov, naj omenim v kratkem še eno, ki tvori nemara najgloblje ponižanje človeškega dostojanstva: spolno občevanje s propalimi ženskami zgolj radi naslade. Verjemi, da se mi ob teh črkah ustavlja pero, zlasti ko vem, da se vsak pošten fant z gnusom obrača od takega početja. Zato bi Ti o tem ne črnil niti besede, ko je bolje, da se o podobnih stvareh čim manj govori, ako ne bi poznal prav neverjetno šibke odpornosti naših fantov, ki jo proti raznovrstnemu zapeljevanju k zbiranju . . . Iz strahu, da bi biti premalo jantovski ali vsaj manj moški kot drugi, podlegajo najnesramnejšim vabam, kjer za kratek hip naslade postavljajo na kocko vso svojo življensko srečo. Še prav posebno nevarna je družba, s katero mladega fanta obda vojaško življenje. Vmes so vedno izgubljeni z naravnost živalskimi nazori o spolnem življenju. Če je poslušalstvo voljno, je hitro zastrupljeno in ker radi pomanjkanja skoraj vsake duševne in nadnaravne hrane nižje počulje že itak rado razbrzda, išče povodom kake pijače ali drugače izzvan te vrste nizkotnega izživetja.

Ponavljal bi že povedane reči, ko bi našteval vse razloge, ki kaj takega prepovedujejo. V človeku, ki se spusti na to pot, mora pasti res vsak ozir na sramežljivost, dostojnost, morajo prevladovati izključno najnižji nagoni, da pade tako globoko in lasno in tujo čast polepta v najgrše blato. Medel izgovor, češ, saj se same prodajajo, še malo ne drži. Res, da so to zapeljane reve, močvirni cvetovi, ki živolarijo kot senca človeške družbe. Toda ravno ta družba je čisto krivična in hinavska. Po moje je znamenje dvojne mere za pravost, ko se dela natančna razlika med onimi, ki so te reve pahnili v gnjusobo in onimi, ki razdejanje nadaljujejo in omadeževane še nadalje pehajo in valjajo po blatu. Teško je reči, kdo je večji ničvrednež! — Še bolj se dvojna mera v tem kaže, da se z velikim krikom opozori na vsako izgubljenko, med tem ko moški enakega življenja še vedno velja za častnega človeka. In vendar kažejo vsi, ki se s tem pečajo, najbolj prostaškega duha o ženi in njenem dostojanstvu in izgube vsako pravico, da nastopajo v pošteni družbi.

Vendar je drugi vzrok, da Ti o tem pišem. En tak nepremišljen trenutek more nesrečnežu oropati srečo vsega življenja, ker ni nikdar varen pred okuženjem s kako spolno boleznijo. Mogoče se Ti nudi kdaj prilika, da s tehničnim svarilom rešiš tovariša take nesreče, zato tudi o tem nekaj besedi.

V naravi stvari same je, da se o njej ne govori in se čim bolj prikriva. Dejansko pa gre, — zlasti po vojni — za visoke številke, s katerimi se s strahom bavijo zdravniki, ki ugotavljajo, da jih poberejo spolne bolezni več, kot kuga, kolera in malarija skupaj. — Nalezljivost je velika in lahka, vsako občevanje s tako osebo, že samo poljub zadostuje, da se bolezenska kal prenese na zdravega človeka. Nosilec bolezni je neskončno majhen bacil, ki bi ga morali na tisočkrat povečati, da bi ga sploh mogli videti s prostim očesom. Tako pride do okuženja, ne da bi dotičnik sploh vedel, kaj se je z njim zgodilo.

Prav tako zahrbtnen je tudi potek bolezni. Prvi zunanji znaki, ki se najavljajo, se navadno smatrajo kot malenkost, ki se jo prezre. In vendar je samo početka še možno ozdravljenje, čeprav dolgoletno in le pod zdravniškim vodstvom. To priliko se pa navadno zamudi, ker se samega pojava bolezni ne smatra resno. Poleg tega se pa vsak sramuje, da bi priznal pred zdravnikom svoj prestopek, zlasti, ko je združeno s precejšnjimi stroški. Polagoma zunanji bolezenski znaki celo zginejo, kar smatra nesrečnež za popolno ozdravljenje in se ne briga več za bolezen.

A bolezen se je samo potuhnila in se zažrla globlje v organizem. Strahotna morilka se skoraj prične javljati razločneje: po telesu so se nabrekle bule, ki se predro, sunkovita bolečina prešinja kakor blisk mozeg in mišičevje. Na vse telo se vleže topa utrujenost kakor svinec, a vendar beži v dolgih, nemirnih nočeh spanec iz razbolelih oči. Hud glavobol muči neprestano bolnika. Tudi na znotraj napreduje bolezen in se lomi vseh delov organizma. Vnetje sklepov, notranja gnojenja, razpad obisti, gnitje čeljusti in nosnih kosti, ostepljenje, vse to so strašni znaki pogibeljne bolezni. Seveda išče bolnik

zdravniške pomoči, poskusi vse, da bi zadobil zdravje. Navidez se včasih tudi posreči. Nekajkrat se vara celo zdravnik. Toda nenadoma — neredko šele po več letih, bolezen iznova izbruhne še vse silneje kot prej. Strašna gnojenja razdevajo ude, bule se spuste celo v možganih in dve najstrašnejši bolezni, ki jih poznamo: jelika hrbtničnega mozga in otrpnenje možganov imata dostikrat v tej kugi svoj izvor.

Tako propada mladenič, ki naj bi bil pomoč in ponos svojcem in izhira po dolgih letih groznega trpljenja kot izvržek človeštva. Kako že svari svetopisemska modrost? »Ako pa kdo tempel božji oskruni, ga bo Bog končal, zakaj tempel božji je svet, kar ste vil!« (1. Kor. 3, 17.)

Toda žal, da tak človek ne propade sam, ampak okužuje še druge. Kajti, kakor zadostuje za okuženje en sam gréh, eno samo občevanje z okuženo osebo, potem je jasno, da tak brezvestnež vedno ogroža svojo okolico. Z žlico, ki jo rabi, s kozarcem, z brisačo, z vsem se more prenesti pogubonosni bacil. Te vrste ljudje bi morali nositi na sebi daleč vidni napis: *pojditte proč od mene, ker prinašam smrt!*

In vendar zatrjujejo zdravniki, da se spolno okuženi često smatrajo za ozdravljene in se celo — poročé! Nesrečnež naveže za vse življenje nase ženo, ki je preko vseh viharjev ohranila svojo mladost čisto, ker je hotela svojemu bodočemu zdravemu možu, vilezu brez graje in oporekanja izročiti neomadeževano srce. Seveda je mlada žena skoraj okužena in gnusno gnojenje razdira njeno drobovje. V bolečinah in trpljenju hira nesrečnica, ko je njene zakonske sreče komaj kakor pol sanje... Pretresljivo je gledati, kako cvetoča, zdrava dekleta, po poroki zbole in po nekaj letih trpljenja legajo v grob — često žrtve samo enega moževega mladostnega greha! —

Če pa se rode otroci, — ko bi ubožeki nikoli ne zagledali luči sveta! Po nekaj mesecih se navadno že pokažejo znaki bolezni in končajo šibka telesa, često oslepe ali pa se že rode pokrili čez in čez z gnojnimi tvori. Primeri se tudi, da se pri otroku šele čez več let pokaže bolezen, navadno med 10. in 20. letom z vsem opisanim razdejanjem.

In naj tudi ostanejo pri življenju: nesrečni prebivalci norišnic, cele šume zaostalih, umsko in telesno nerazvitih, bebastih otrok, ki le s težavo nosijo težo življenja, so pretresljiv dokaz, kako se grehi staršev maščujejo nad otroci. —

Grški govornik Demosten je neki vlačugi, ki ga je hotela zapeljati, odgovoril: *Toliko kesanja, ki bo sledilo, mi je predrago za en sam trenutek naslade!*

Tega se drži! Danes je zapeljavanje mladine strašno in propali zvodniki imajo neko salansko veselje, da upropaščajo nedolžne. Tako se primeri, da mnogi, ki čisto žive, v enem trenutku pokopljejo vso življensko srečo. Taki so najbolj pomilovanja vredni — loda, po toči zvoniti je prepozno. Prej je treba paziti in se imeti na vajejih. — Za danes končam. Prihodnjič pa povem nekaj, kar Te živo zanima.

Do tedaj pa iskreni: Bog živi!

Tvoj

brat Janez.

== To in ono ==

Telovadba in sport.

Skrb za telovadbo in ljudsko zdravje. Mesto Newyork porabi nič manj kot 30-9% vseh stroškov za telesno vzgojo in skrb za mladino, 14-2% samo za pospeševanje ljudske higijene. Za reveže in za negativno plat higijene je določenih le 7-2%; kajti čim bolj se negujejo pozitivne plati, tem bolj se zmanjšujejo socialna bremena občine.

Sport in Japonci. Z evropeizacijo Japonske je tudi njihov domači sport več ali manj pod vplivom zapadnoevropskega sporta, ki dobiva čim dalje večji razmah tako na visokih šolah kakor med navadnim ljudstvom. Najbolj se je razširil neke vrste žogomet (Baseballspiel), ki je postal narodna igra Japoncev. Igrajo ga ne le na velikih sportnih prostorih, temveč v vsaki šoli in tovarni. Zelo sta priljubljena tudi tenis in nogomet. Goje seveda tudi lahko atletiko in vodni sport; zelo je razširjeno borenje in »judo«, nekaj prenovljen »džiu-džitou«, ki ga smatrajo že

za zastarelega. Zimski sport je mogoč le na vzhodnem severu, boksanje pa kljub bližini Amerike ni preveč znano. Pred 10 leti še ni poznal noben japonski časopis kake sportne priloge, danes ima vsak japonski dnevnik najmanj eno stran sportnih sporočil. Novi razmah sporta ni vplival le na zunanje življenje, v veliki meri je izboljšal zdravstveno stanje vsega ljudstva.

V Mühlhausenu, velikem industrijskem kraju Alzacije, so 7. in 8. avgusta 1926 slovesno praznovali 25 letnico ustanovitve zveze katoliških mož in mladinskih društev, ki šteje danes 300 društev s 35.000 člani. Ob tej priliki so razvili zvezno zastavo, ki jo je blagoslovil njihov nadpastir msgr. Ruch, ki je imel tudi slavnostni govor pri skupni službi božji dne 8. avgusta. Poleg te slavnosti pa so se vršile tudi telovadne tekme francoske kat. tel. zveze. Nad 900 telovadcev je nastopilo. Vsa prireditve je nepričakovano lepo uspela, čeprav je dež nagajal, in mesto Mühlhausen je znova pokazalo, da je res katoliško

mesto. Prireditev je počastil s svojim obiskom poleg škofa Rucha veliki ljubljeneц francoskega naroda, maršal Foch, ki je pozdravil vse udeležence. V slavnostnem sprevedu, ki je trajal nad eno uro, je bilo 183 zastav; vsako društvo je imelo svojo zastavo. Prireditve so se udeležila tudi 3 katoliška švicarska društva.

Slovanska sokolska zveza. Lansko leto so imeli ustanovno skupščino, letos dne 3. julija pa so si izvolili odbor. Skupščine so se udeležili jugoslovanski, poljski, češki in ruski Sokoli (izven Rusije). Predsednik slovanske sokolske zveze je predsednik poljskih Sokolov Zamoyski. Na letošnji skupščini so razpravljali tudi o vstopu »Zveze bolgarskih Junakov« in »Hrv. Sok. Saveza« v slovansko zvezo. Pristaši »Jug. Sok. Saveza« so zavzeli proti slednjim odklonilno stališče, »Junake« pa bodo sprejeli v zvezo, kadar se reorganizirajo v smislu sokolske ideologije.

Švicarski katoliški telovadci so imeli v dneh 24. in 25. julija 1926 svojo 3. telovadno prireditev v mestu Baden. V soboto, 24. julija so se vršile izbirne tekme za septembrske mednarodne tekme v Rimu in posamezna odsekovna tekmovanja. Prireditev naslednjega dne je oviralo deževno vreme; zato se je morala skupna služba božja vršiti v cerkvi mesto na prostem. Kljub dežju pa so se deloma vršile tekme še na prostem in tudi udeležba ljudstva ni bila nič manj številna. Glavni nastop pa je bil vendar omogočen, ker je popoldne nehalo deževati. Na telovadišču so bile razdeljene nagrade posameznim odsekom in telovadcem. Častni venec si je priborilo telovadno društvo »Stein« v Badnu, posamezni telovadci pa so tekmovali v treh skupinah, v tekmi posameznikov za prvenstvo v nacionalni telovadbi in v lahki atletiki.

Sport pri nas. Državno prvenstvo v nogometu je tudi letos odnesel belgrajski sportni klub »Jugoslavija«, dočim je v tekmi za kraljevi pokal že v tretji zmagala reprezentanca zagrebških nogometašev in si tako priborila dragoceni pokal. — Naslov prvaka v plavanju za l. 1926 je dobila sušaška »Viktorija«, državno prvenstvo v waterpolu (igra z žogo na vodi) pa JSK »Jug«.

Dirka za cestno svetovno prvenstvo. Take vrste tekem se vrše že od l. 1921. Letošnje kolesarske dirke se je med 12 narodnostmi udeležila prvič tudi naša država. Seveda naši kolesarji niso mogli imeti mnogo izvida za dosego kakega uspeha. Dirka se je vršila 29. julija na 183 km dolgi progi Milan—Turin. Prvenstvo si je priboril Francoz Dayen, ki je prevozil vso progo v 5 urah 57 minut, torej 30-756 km na uro povprečno, kar znači z ozirom na lansko povprečno hitrost 32-859 precejšnje nazadovanje. Vseh tekmovalcev je bilo 44; 1. jugoslovanski kolesar je prišel na 29. mesto.

»Deutsche Jugendkraft«, zveza nemških katoliških telovadcev, je priredila 24. in 25. julija 1926 svoje zborovanje v Düsseldorfu o priliki tamkašnje razstave »Gesele«. Na zbo-

rovanju sta med drugimi govorila poslanec Brockmann o vrednosti telesnih vaj za zdravje, vzgojo in narodno gospodarstvo, p. Küble D. J. pa o bodočnosti telovadbe. Poleg organizatoričnih in finančnih razprav so izvolili nov odbor in določili delovni program za l. 1927. — Njihova organizacija stalno raste. L. 1921., ko je bila ustanovljena, je štela 100.000 članov, l. 1922. 120.000, 1923. 150.000, 1924 200.000, 1925 616.000, a 1926 je dosegla častno število 703.000 članov. »Deutsche Jugendkraft« je torej največja katoliška telovadska organizacija na svetu.

Raznoterosti.

Priobčuje dr. Vinko Šarabon.

Plavanje čez Kanal. Kanal imenujemo na kratko morsko ožino med Anglijo in Francijo, na najožji točki 33 do 34 km široko. Če hočemo imenovati kakšno drugo ožino, jo vselej še posebej označimo, katera je, za Kanal zadostuje to ime. Vse polno je v Kanalu tokov, in če plavaš po njem, te neprestano odvrtačajo od smeri, katero si si izbral; tedaj plavaš dosti več kakor pa 35 ali 40 km, če hočeš čez. Kanal je večna zibel, neprestano se gugaš po valovih gor in dol. Dobro moraš poznati plimo in oseko, na francoski obali nastopata ob drugem času kot na angleški. Ni čudno, da so že davno poskušali ožino preplavati. Dolgo brez uspeha. Prvi, ki je prišel čez, je bil angleški kapitan Webb, leta 1875. Plaval je 21 ur in 45 minut. Minula je dolga vrsta let, 36, leta poskusov in neuspehov. Šele leta 1911. je drug Anglež, Burgess Kanal preplaval, rabil je 23 ur in 40 minut. Spet dvanaest let odmora. Zanimivo je leto 1923., ki je videlo kar tri zmagovalce. Prvi je bil Amerikanec Sullivan, ki se je boril z morskimi valovi 27 ur in 23 minut, preden je zmagal. Izredno hitro je prišel čez Kanal Italijan Tira-boschi, v 16 urah in 23 minutah. Ta čas je rekord v plavanju čez Kanal, in ta rekord obstoji še danes. Malo je manjkalo, pa bi ga bil zboljšal Amerikanec Toth, ki je mesec za Tira-boschijem plaval čez Kanal v 16 urah in 54 minutah. — Zadnja leta se ob obali Kanala kar gnetejo; toliko jih je, ki jih mika poskus. Tudi ženske so vmes, letos kar sedem. 19-letna Američanka Ederle je plavala že lani, a ni mogla do konca. Letos je Kanal preplavala. Lep uspeh je dosegel letos tudi polkovnik Freyberg.

Most čez Mali Belt. Iz Nemškega morja v Vzhodno ali Baltiško morje držijo tri morske ceste, Sund, Veliki Belt in Mali Belt. Slednji vodi med vratom danskega polotoka Jütlandija in pa med otokom Finnen. Na najožji točki je 600 m širok. Tam ga hočejo sedaj premostiti in so danske državne železnice gradbo mostu že razpisale. Računijo, da bo gradba trajala 10 let. Mali Belt in vzhodno od njega Veliki Belt prideta za plovbo kaj malo pvoštev, sta preplitva, in ju je treba venomer poglabljati.

Nurmijev načrt. Prvak v teku Nurmi hoče počasi zboljšati vse tekaške rekorde od 800 metrov do maratonskega teka. Zapisali bomo, kateri čas hoče doseči: 800 m v eni minuti in 49 do 51 sekund (to se takole piše 1:49 do 1:51); 1500 m v 3:46 do 3:47; angleško miljo (1609.33 m) v 4:04 do 4:05 (torej v štirih minutah in štirih ali petih sekundah); 3000 m v 8:07 do 8:17; 5000 m v 14:15; 10.000 m v 29:40; v eni uri 19.400 m do 19.500 m, morda tudi več; maratonski tek — 42-195 km v dveh urah in 25 minutah. Avstralec Miles (izgovori majlj) je zadnjič v Ameriki nekaj tega, kar Nurmi namerava, že dosegel; pretekel je 42-195 km v dveh urah, 25 minutah in štirih sekundah.

Nekaj števil. V Belgiji je bilo 31. decembra 1912 ljudsko štetje in so našli 7.812.000 prebivalcev. Večkrat bereš o angleškem funtu. To je dvojno, utež in denar. Denar ima okoli 275 do 280 dinarjev, utež pa 0-45359 kg, torej malo manj kot pol kilograma. Slišal si, da merijo petrolej po barrelih (sodčkih); 1 barrel petroleja ima 1-514 hl. Bereš o bušljih pšenice itd. Vedi, da ima 1 bušelj pšenice 27-2 kg, bušelj rži in koruze 25-4 kg, ječmena 21-8 kg, ovsu 14-5 kg. Ali bi ti rad knjižico, kjer bi bile vse take koristne stvari notri? Piši na uredništvo »Mladost«, pa ti bo odgovorilo v prihodnji številki.

Nove knjige.

Poroča urednik.

Silvin Sardenko: **Sveti Alojzij**, študije in pesmi. Cena 70 Din. Dobi se pri Osrednjem vodstvu Marijinih družb v Ljubljani, Pred škofijo 6. — To je knjiga, ki je ena izmed najlepših, kar jih je zadnje čase pri nas izšlo. Namenjena je njim, ki mislijo, se bore in verujejo. Študije razpravljajo duševni razvoj močne osebnosti. Pesmi so pa večinoma Alojzijeve samogovori, izlivi duše, v kateri je upodobljen Kristus. Oboje nam prikazuje pravo podobo in bistvo sv. Alojzija. Ob angelskem mladeniču se je že nad 200 let prejal katoliški svet in se je vzgajala zlasti mladina, tudi slovenska. Hvaležen spomin in svetnikov jubilej sta zahtevala zato to in tako knjigo. Knjiga v lepi obliki in velikem obsegu (preko 300 strani) ni draga in jo prav toplo priporočamo v nakup. Ne boste mogli seči po njej kakor po Debevčevi istega imena, a mnogi vseeno. Vse knjižnice si jo naj pa zagotovo naroče.

Mlinar in njegova hči. Ljudska igra. Spisal Ernst Raupach. Za slovenske odre priredil Adolf Robida. Ljudski oder. VII. zvezek. V Ljubljani 1926. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena 18 Din za izvod. — »Mlinar in njegova hči« je igra iz onih časov, ko je bil namen odra še plemenit in poučen. Stara je 100 let in vendar jo še dandanes povsod igrajo. Zlasti na Vseh svetih dan, ko obhajamo spomin na naše rajnike. Igra ima naravno risane značaje, zanimivo in neprisljano razvijajoče se dejanje in živahen, na-

turen dialog. Prirejena je v novi izdaji tako, da jo tudi najmanjši podeželski oder lahko uprizori, ker so v opombah pridejani vsi potrebni nasveti za uprizoritve z najmanjšimi sredstvi. Ljudska igra, ki je vsem poznana, se sama hvali. Prav toplo jo priporočamo našim odrom.

Zelo priporočamo dalje te-le dobre knjige:

Socialna čitanka. Zbornik poljudnih spisov o socialnem vprašanju. Primerno za društva. 128 strani. Cena 10 Din.

Sanguis martyrum. Roman iz življenja prvih kristjanov-mučenikov. Spisal Louis Bertrand, prevedel Iv. Rejec. 208 strani. Cena 14 Din.

Nevesta s Korinja. Dolenjska povest. Spisal Franc Jaklič. 102 strani male osmerke. Cena 6 Din.

Koledar Goriške Mohorjeve družbe za l. 1926. s spisi škofa Srebrniča, Iv. Trinka, V. Beleta itd. ter z mnogimi slikami. 144 strani 4°. Cena 10 Din.

Vse štiri knjige skupaj stanejo 32 Din. Vse cene poštnine prosto. Naročajo se na naslov: Goriška Mohorjeva družba — Gorizia — Corso Verdi, 1 — Italia. Poštno čekovni račun Ljubljana.

Mali oglasi.

Službe išče tajnik nekega orlovskega odseka, brezposeln, radi pomanjkanja dela iz tovarne odpuščen. Sprejme vsako primerno službo. Naslov se izve v pisarni O. P. v Ljubljani.

Kuplet »Čevljarjev jubilej«, lahko uprizorljiv na vseh podeželskih odrih, je izšel. Vsebuje kratko igrico, polno čevljarskega humorja in je prirejen za 4 srednje moške glasove. Ako hočete svojim obiskovalcem prrediti res lep zabaven večer, naročite ga hitro, ker je naklada majhna, in sicer pri Orlov. odseku, Ljubljana-Sv. Jakob, Rožna ulica 39/I.

Tolmačev nabiralnik.

Demagoštvo: podpihovanje, hujskanje ljudstva, sleparsko vodstvo ljudstva;
apeliranje: sklicevanje;
instinkt: nagon;
recept: zdravniški zapis;
tradicija: ustno izročilo;
sistem: sestav, načrt;
agilnost: delavnost; **agilen:** delaven;
evidenca: razvidnost;
konkreten: stvaren, določen;
ekspozitura: podružnica;
pasiven: trpen, nedelaven;
ideologija: nauk o idejah;
institut: zavod, naprava;
mandat: poslanstvo;
miner: delavec rovov, podkopov;
fraza: beseda brez pravega pomena, prazno besedičenje;
princip: načelo;
monotono: enoglasno, enolično;
psihološki: dušesloven;

normalno: pravilno;
trigonometrija: nauk o trivogelnikih;
precizen: natančen;
minimalen: najmanjši, malenkosten;
originalnost: izvirnost.

Nekdo je vprašal:

apologetičen: branilen, zagovoren (zagovarjati verske resnice);

ekspropriacija: razlastitev (od strani države);
renegat: odpadnik;
hofrat: dvorni svetnik;
fideikomis: neprodajno dedno posestvo;
fevdalen: dedno-zakupen;
abolicija: odprava, preklic (kake postave), odpustitev zaslužene kazni, pomilostitev;
amnestija: (splošno) pomiloščenje.

— Iz kraja v kraj —

Trebnje.

Dne 4. julija je praznoval naš odsek 15-letnico svojega obstoja. Ta dan je bila v Trebnjem tudi prireditev novomeške ekspoziture. Ob priliki tega slavlja je bil imenovan častnim članom starešina France Nadrih, ki je bil vseh 15 let član odseka in skoro vedno tudi v odboru. — V tem poslovnem letu smo imeli 40 fantovskih sestankov, na katerih so nastopali člani z govori in deklamacijami. Najlepši je bil poslovljen večer fantov-rekrutov. Br. predsednik se je v imenu vseh poslovlil od fantov, ki so odhajali k vojakom. Tudi v nastopnem letu odide 5 članov tja. — Odsek je mnogo deloval za notranjo poživitev, kar se je tudi na tekmah poznalo. Žal, da vsled pomanjkanja prostora ne moremo prirediti nobene igre ali akademije. Letos smo pričeli zbirati za Dom. Upamo, da se nam v par letih posreči, da ga postavimo.

Vojnik.

Čitamo poročila o živahnem delovanju bratskih odsekov širom Slovenije. Mnogi odseki se ponašajo predvsem s precejšnjim številom članstva, s čimer mi zaenkrat še ne moremo. Odsek je bil ustanovljen dne 26. avgusta 1919 pod vodstvom g. kaplana Franca Štiglica, sedaj odsekovnega častnega člana in župnika v Šmartnem ob Dreti. Za tukajšnji odsek so bili za časa njegovega obstoja štirje pomenljivi dnevi: 1. 1923. ob priliki slovesnega prevoza štirih novih zvonov-velikanov za župno cerkev sv. Jerneja, tisti čas največji v celi obširni lavantinski škofiji, v jeseni istega leta pri sprejemu prevzvišenega g. škofa dr. Karlina, ki je prišel delit zakrament sv. birmе. Meseca julija 1. 1924. je bila prireditev celjskega orlovskega okrožja, ki je v moralnem kakor gmotnem oziru precej dobro izpadla in letos o binškošnih praznikih zopet pri slovesnem prevozu treh novih zvonov za podružno cerkev, ter isti dan pri slovesnem sprejemu prevzvišenega g. knezoškofa dr. A. Karlina. — Člani so nastopali vsako leto pri procesijah na velikonočno nedeljo in na praznik

sv. Rešnjega Telesa. Splošnih tekem, organizatoričnih in tehničnih se je odsek trikrat udeležil, uspeh je bil 1. 1924. 2. častna diploma, 1. 1925. 1. častna diploma, za letos rezultat še ni znan. Tudi na dramatičnem polju nismo zaostajali, vprizorili smo precej lažjih in težjih iger, da omenimo samo težje: Lovski tat, Krivoprisežnik, Deseti brat in sedaj se pripravljamo na igro: Številčne gospe Rožmarinke. — Mogoče si bo kdo mislil, kako prijetno je delo pri tem odseku, ta se bo pač zelo motil, odsek ima mnogo težav in ovir; največja ovira je pomanjkanje prostora za telovadbo. Poleti telovadimo na trati pri cerkvi, pozimi nam pa služi mala sobica v kaplaniji, kjer pa ni mogoče telovaditi. Zato imamo pozimi bolj pogosto sestanke, poleti pa telovadbo. Imamo pa še dosti drugih ovir, katere bomo skušali polagoma odpraviti. Bog živi! — K. K., tajnik.

Kriva Palanka.

Kot Orlu-vojaku mi je dolžnost, da se oglasim tudi iz tujine. Toda zaradi zaposlenosti mi dosedaj ni bilo mogoče več ko enkrat. Če ste prejeli pismo, ne vem. Tu v tem mestu nas je precej Slovencev, ki si, kot dobri prijatelji, z domačo pesmijo in govoricco krajšamo čas, ki se le počasi vleče proti koncu roka. Kaj je dober prijatelj v tujini, ve le oni, ki je to že sam skusil. Zato je lepo in potrebno gojiti pri odseku pravo družabnost. Opozarjam tudi na to! Pri vojakih človek zelo potrebuje denarja. Pri marsikateri cigareti, ki jo popušite in pri marsikaterem litru vina, ki ga popijete brez vsake koristi, bi si lahko prihranili kake dinarje, ki bi jih lahko shranjevali v Čebelici v pomoč za čase, ki imajo kdaj priti. Pomnite na to, bratje! — Kraj je tukaj žalosten. Zelo pogrešamo lepih ravnin in zelenih gričev, a tu je večinoma puščinja za pašo ovac, a pota so za osle in mule. Le po nekaterih zakotjih je nekaj boljše zemlje, kjer goje slive in trto. Imamo le eno nado, da bo zopet prišel čas, ko se bomo vrnili nazaj v ljubo domačijo — Slovenijo. — Bog živi! — L. Nastran.

Za šalo in zares

Za smeh.

Kako drugače. Sodnik: »Zakaj ste vlomili v trgovino, gospod Pohleven?« — Obtoženec: »Ha, kaj vi znate kako drugače v zaprto trgovino brez ključa?«

Dober sin. Oče: »Še mrzle vode mi ne boste privoščili, ko bom star.« — Sin: »O, raje, kot bi jo vam greli!«

Uganke naših Orlov.

Urednik: Peter Butkovič-Domen
Zgonik, p. Prosek (Italija).

1. Spremenitev.

(Mirosljub, Kočevje.)

Zila, vod, prst, vera, krv, loj, sled.

V vsaki besedi zamenjaj eno črko z drugo, da dobiš nove besede. Črke, ki si jih zamenjal, in črke, ki si jih na novo vstavil, ti povedo imeni dveh slovenskih časopisov.

2. Številnica.

(Fr. Modrinjak, Maribor.)

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 2, 8, 9, 10, 2.

Ime slovenskega pisatelja.

Ključ: 2, 8, 4 = alkoholna pijača; 7, 2, 3 = število; 9, 5, 2 = gozdno drevo; 1, 5, 6, 10, 2 = ogenj.

3. Posetnica.

(J. Remic, Šoštanj.)

KS. LEVIČNIK
LORANO

Kaj je ta fant?

4. Skrivalica „Mesec“.

(Iztok, Ljubljana.)

Rešitev uganek je poslati v zaprtem pismu do 5. novembra uredništvu „Mladosti“, Ljubljana, Ljudski dom. Izžreban rešilec vseh uganek dobi novo Sv. Pismo.

Rešitev uganek v 9. številki:

1. **Črkovna podobnica:** Naša domovina je Slovenija. — 2. **Spremenitev:** Bog že vè, zakaj gozi rog odbije! 3. **Zlogovnica:** Ksaver Meško. — 4. **Posetnica:** Brezalkoholne pijače.

Rešitve uganek ni nihče poslal!!

Vsebina 10. številke: Prosveti in omiki: Govor sv. Očeta slovenskim Orlom. — Dr. M. Natlačen: Zakaj ni bilo rimskih tekem? — Orli na grobu sv. Alojzija. — Tone: Telovadni spomin na Rim. — Br. Janez: Rimski mozaik. — F. Neubauer: Ob ajdi in ciklarnih. — Dr. J. Basaj: V preteklem letu. — Delo odsekov za Stadionsko loterijo. — F. Pengov: Veliki ljubitelj narave. — Orlovska pisma. — To in ono: Telovadba in sport. — Raznoterosti. — Nove knjige. — Mali oglasi. — Tolmačev nabiralnik. — Iz kraja v kraj. — Za šalo in zares. — Slike: Naša tekmovalna vrsta za rimske mednarodne tekme. — Iz vaj za rimske mednarodne tekme (br. Kermavner in br. Varšek).

„Brezalkoholna produkcija“, Ljubljana, Poljanski nasip 10/26,
pošlje vsakemu naročniku „Mladosti“ zanimiv
cenik brezplačno. **Zahtevajte ga takoj; ne bo vam žal!**

Urednik: Jože Jagodic.

Lične ilustracije in jasni klišeji

dajo reklami šele pravo lice!

Jugoslovanska tiskarna
Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6

Klišarna - Litografija - Kameno-
in offset-tisk - Rotacija - Stereo-
tipija - Knjigo- in umetniški tisk

Prodajalna K.T.D.

(prej Ničman)

Ljubljana (poleg Jugoslov. tiskarne)

Vse pisalne potrebščine, po-
dobe, molitveniki, svetinje,
devocionalije itd.

Svoji k svojim!

Salda-konti, štrace,
blagajniške knjige,
= amerik. žurnale =
odjemalne knjižice

*itd. — nudi p. n. trgovinam po iz-
redno ugodnih cenah*

knjigoveznica K.T.D.
v Ljubljani, Kopit. 6/II.

Naša domača
Kolinska cikorijska

je izborna in izdatna.

Zelo priporočamo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica
v Ljubljani, Dunajska c. 17

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilje, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove proti razpoli in prelomu.
3. Sprejema v novoustanovljenem življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Skupno premagamo skupne težave!

L. Mikuš

Ljubljana
Mesini trg 15

priporoča svojo zalogo
dežnikov in solnč-
nikov in
izprehodnih palic.

Popravila točno in solidno.

TEODOR KORN

Ljubljana, Poljanska cesta 8

se priporoča cenjenemu občinstvu
za izvrševanje vsakovrstnih

kleparskih in vodovodnih instalacij-
skih del ter za pokrivanje streh.

Vsa stavbna in kleparska dela v priznano
solidni izvršitvi. Proračuni brezplačno in
poštne prosto. Popravila točno in po
najnižji ceni.

Podružnica v TRSTU, Via Miramare 65,
ki jo vodi poslovodja g. Franjo Jenko.

Klobuke, svrajce,

kravate, dežne plašče, dežnike i. d. modno
blago kupite najceneje pri

'Amerikancu', Ljubljana, Stari trg 10.

Zahtevajte cenik!

Zahtevajte cenik!

Društvena nabavna zadruga v Ljubljani (Ljudski dom)

ima v zalogi:

vse potrebščine za kroj, telovadne obleke, telovadne čevlje,
poslovne tiskovine in knjige za odseke.

Tiskovine za Čebelico. — Zaloga knjig „Orlovske knjižnice“. — Zaloga vseh potrebščin
za šminkanje igralcev. — Sprejema vloge v Centralno Čebelico.

Kupujte pri lastnem podjetju!

Kupujte pri lastnem podjetju!

„Jugometalija“ r. z. z o. z.

splošna kovinska industrija izdeluje vsakovrstne bakrene
kolle kakor tudi vsakovrstne druge pločevinaste predmete.

Telefon 729

Ljubljana, Kolodvorska ul. 18

Telefon 729

Jugošlovanska knjigarna v Ljubljani

Jurčič Josip, *Spisi*. Uredil dr. Ivan Grafenauer. 10 zvezkov po Din 16'—, vezani
po Din 20'—.

Glaser, *Zbirka slov. narodnih pesmi*. Din 16'—, vezano Din 20'—.

Gregorčič, *Poezije*. I. zvezek. Din 16'—, vezano Din 20'—.

Miran Boris (Stritar), *Strunam slovo*. Din 6'—, vezano Din 10'—.

Burnett-Pribil, *Mali lord*. Roman. Din 20'—, vezano Din 30'—.

Širok, *Slepi slavčki*. *Kratke povesti*. Din 18'—.

Bevk, *Rablji*. *Povesti*. Din 20'—, vezano Din 30'—.

Bevk, *Faraon*. *Povesti in slike*. Din 28'—.

Cankar, *Moje življenje*. Din 16'—, vezano Din 20'—.

Erjavec Franc, *Izbrani spisi*. I. Din 16'—.

Kellermann-Velikonja, *Tunel*. *Socijalni roman*. Din 24'—, vezano Din 30'—.

Meško, *Dve sliki*. *Povesti*. Din 20'—, vezano Din 36'—.

Pregelj, *Joannes Plebanus*. *Povest*. Din 30'—.

Pregelj, *Zgodbe zdravnika Muznika*. *Zgodovinska povest*. Din 14'—.

Tagore, *Povesti*. Din 12'—.

Erjavec, *Slovenci*. *Zemljepisni, zgodovinski, ku turni in gospodarski pregled*.

Osnovi za predavanje. Din 40'—.

Dostojev, *Pravila za oliko*. Din 30'—.

Ceniki so brezplačno na razpolago!

Jugošlovanska knjigarna v Ljubljani

Mladost glasilo Orlovske Podzveze v Ljubljani, izhaja 17. v mesecu.
Urejuje Jože Jagodic, Ljubljana, Pred škofijo 4. — List
izdaja konzorcij „Mladosti“ v Ljubljani (Dr. Joža Basaj, Ljubljana, Dunajska c. 38). —
Tiska Jugoslovenska tiskarna v Ljubljani (K. Čeč). — Upravišтво je v Ljubljani, Ljudski
dom (pisarna Društvene nabavne zadruge). — Uredništvo je v Ljubljani, Ljudski dom
(Orl. Podzveza). — Naroča se: Upravišтво „Mladosti“, Ljubljana, Ljudski dom. —
Naročina: Za redne člane in starešine brezplačno, za vse druge Din 30'— letno;
posamezna številka Din 2'50. Za naročnike izven Jugoslavije po dogovoru.